

Ob krsti nove žrtve fašističnega nasilja

Govor tov. Jaksetiča

Tov. Giorgiutti, tržaško ljudstvo, ki se je strnilo okrog tvoje krste, čuti isto neizmerno bol, ki jo čuti tvoja družina. Padel je delavski in fašistični horganizacijah. Padel je krst žrtve fašističnega terorja v borbi za dosego svobode in demokracije. Danes, leto dni po zmagi nad fašizmom, krožijo po mestu zločinci in kriminalci, naj bodo v uniformi ali ne, ki streljajo na delavstvo. Ti zločinci so uničili tvoje življenje in tvojo družino. Kljub velikim bolim pa ne moremo pozabiti, zakaj si umrl.

Vemo, zakaj je padel

Padel si v teh dneh, ko naše mesto zopet doživlja fašistični teror iz leta 1921. Reakcija je danes obnovila svoje podvige z napadi, uničenjem ljudskih sindikalnih in kulturnih organizacij, kjer so naši delavci dobivali in dobivajo svojo podporo. Ti, tov. Giorgiutti, si padel v tej borbi, nekateri drugi tvoji tovariši pa danes ležijo ranjeni v bolnišnici. Upamo, da bomo te tovariše lahko zopet videli v naši sredi.

Kdo so zločinci

Naše ljudstvo ni klonilo in ne bo klonilo pred fašističnim nasiljem in zločinstvom. Na fašistične zločine je ljudstvo odgovorilo s splošno stavko in je s tem dokazalo svoj visoki razvil politični čut. Nj ostalo zaprtje v svojih domovih, pač pa je šlo na ulice v obrambo najdragocenejšega: demokracije in svobode. Odgovorni za te zločine so kriminalci, stari fašisti, pripadniki X. MAS, Crne straje, Colloffijevi banditi, ki so dolgo dobo zatirali naše ljudstvo. Toda odgovornost ne pade samo na materialne izvrševalce zločinov. Ona pada na organizatorje CLN-A, ki je neposredno odgovoren za ogenj, ki je uničeval naše organizacije, in za kri, ki je polila tržaške ulice. Oni so podžigali narodnostno mržnjo, pretirali so incidente v Pierisu. To pa je bilo v njihovem že davno

Ljudstvo cone B za stavkujoče delavstvo v coni A

Aldovščina, 3. jul. Dopisnik Tanjuga poroča:

V vsej coni B Julijske krajine so zadnje dni velika protestna zbivanja, na katerih prebivalstvo izraža svojo solidarnost z delavci cone A, ki so stopili v stavko zaradi fašističnih ropov, ubijanj in izžigavanj. Trstu ter coni A. Ljudstvo cone B ogorčeno protestira proti zločinom, ki jo uživajo fašistični sovinitisti s strani policije. Obtemu zahteva čim prejšnjo rešitev vprašanja Trsta ter njegovo priključitev z vso Julijsko krajino vred k FLRJ kot naravnemu zaledju.

Na zbivanjih sprejema ljudstvo rešitve, naslovljene SIAU-ju v Trstu, v katerih izraža svojo solidarnost s stavkujočimi delavci.

Idrijci so poslali protestno resolucijo Svetu zunanjih ministrov v Parizu in solidarnostno pozdravljeno glavnemu odboru SIAU.

Tržaškemu stavkujočemu delavstvu so Idrijci poročili: »Po čem, ko smo zvedeli za vašo upravičeno splošno stavko zaradi krvavih fašističnih ropov, požigov in izžigavanj, se priključujemo z odobravanjem in občasovanjem vašemu junakemu zadržanju ter vam obljubljamu vsestransko pomoč. Vztrajajte do popolnega uresničenja skupnih težav vseh demokratičnih svobodoljubnih množic do dokončne priključitve Trsta in vse Julijske krajine k FLRJ. Ziveli naši borci za uresničenje demokratskih načel, živeli Trst v FLRJ!«

Tesno sodelovanje fašistov in civilne policije v Pulju

Napadi na protifašiste in njihove ustanove se ne prestopajo

Pulj, 2. julija. V mesecu juniju so izvršile fašistične tolpe v Pulju vrsto terorističnih napadov na protifašistične in demokratske ustanove. Te tolpe je reakcija organizirala iz vrst fašistov, vojnih zločincev in okupatorjevih hlapcev, ter jim dala nalogo, da napadejo domove množičnih protifašističnih organizacij in terorizirajo mirno prebivalstvo.

Dne 7. junija je neka teroristična fašistična skupina razrušila prostore Narodno osvobodilnega odbora v Pulju.

Dne 12. junija je skupina nad 100 teroristov izvršila prvi napad na uredništvo lista »Il nostro Giornale«. Protifašistom, ki so strahovali uredništvo, je uspelo, da so ta napad odbili. Civilna policija, ki je tedaj nastopila, je prišla samo protifašiste, ki so odbijali teroristični napad.

Ista skupina fašistov je nadaljevala napade na posamezne protifašiste po mestnih ulicah. Okoli poldneva so pretepli protifašista Moscarda. Pri napadu na Moscarda je teroristom pomagala policija, ki je Moscarda držala za roke.

Proti večeru istega dne so fašistični teroristi skušali napasti menzo Združenja partizanov.

Skupina teroristov je zatem napadla Antonija Buliča, Sergija Božičoviča, Feruzija Nefata, Edo Rajkoviča, Hermana Milica in Uršulo Ugotio.

Po tem napadu je civilna policija aretirala 17 protifašistov.

Dne 14. junija so agenti civilne policije napadli Marijo Gerio. Istega

skrbno pripravljenemu načrtu. V soboto so začeli izžigati s proslavljanjem istrskih »beguncev«, ki so se zatekli v naše mesto, kjer skušajo terorizirati antifašiste. Skušali so izvesti nered in vprizoriti stavko po vzorcu one, ki so jo vprizorili v Pulju. Zato pa jim je bila potrebna pomoč civilne policije. Kar je te dni napravila policija, ki bi morala čuvati javni red, je nezastisljivo. Policija, ki bi morala čuvati javni red, povzroča nasprotno trajno nered.

Fašizem, ki zopet dviga glavo, se je razbohotil posebno v sredini mesta, od ulice Rossetti. XX. Settembre do ulice Cavana, kjer nevarno delujejo fašistične tolpe, ki jih organizira, podpira in vodi CLN, čigar propagandno glasilo je »La Voce libera«.

Dva dneva so fašistične tolpe nevarno nastopale pred očmi civilne policije, ko pa so se naši tovariši postavili v bran svojih ustanov, je policija streljala.

Zahtevamo kazen za krivce-zločince!

Ponavljamo zahteve ljudstva, ki so navedene v prvem proglasu stavkovnega odbora.

Govornik je nato odločno obsodil delovanje CLN-A in njegovega predsednika Fonde, ki je neposredno odgovoren za vse fašistične zločine. Ljudstvo zahteva, naj javni red čuva zavezniška policija in ne civilna policija, ki je okužena s fašizmom. Zahteva je nato strogo kaznovanje vseh članov civilne policije, ki so streljali na delavstvo, in njihovih predstojnikov.

Sprjco novih izzivov in zločinov, ki so jih danes izvršili fašisti, bo ljudstvo nadaljevalo stavko, da tako dokáže oblastem in reakciji, da zahtevamo zadoščenje.

Tov. Jaksetič je nato zaključil svoj govor in izrekel poslednji pozdrav tov. Giorgiuttiju ter obljubil, da družina ne bo ostala osamljena. Vzkliknil je: Slava junakom!

Slične brzojavke so poslali Svetu zunanjih ministrov v Parizu, Glavnemu odboru SIAU ter tržaškim delavcem prebivalci krajev Crni voh, Godovci, Prapretno-Polje, Bela, Cekovnik, Prem, Sv. Lucija ob Soti, Modrej, Idrija pri Bači, Bača, Postaja, Tolmin, Lom nad Sv. Lucijo, St. Peter na Krasu, Smehel pod Narno, Surna, Hrusevje, Slavnje, Velika Brda, Sajevoče, Strano, Landed, Rakitnik Motenja vas, Slavnja, Koče, Prestranek, Studeno, Sela pri Tolminu, Poljubini, Knežja, Grahovo ob Bači, Ajdovščina, Sturje, Vipava, Podraga, St. Vid, Lodece in dr.

V vseh krajih je ljudstvo začelo zbirati hrano in denar, da bi podprlo veličastno stavko delovnega ljudstva cone A. Nabiralne akcije so v polnem teku. Samo v Idriji so sklenili prebivalci, da se v korist stavkujočim delavcem odpovedo vsak enemu kilogramu moke, ki jo dobe na živilske nakaznice. Poslojisti delavci so 2. julija delali v korist uržaskih delavcev.

Te velike manifestacije v coni B Julijske krajine za delavstvo cone A dokazujejo nerazrušljivo povezanost Julijske krajine, ki je ni močče ločiti z nobenimi umetnimi, za zelnimi mizami potegnutimi mejami. Ljudstvo Julijske krajine, povezano geografsko, etnično in gospodarsko, poobno pa še v skupnem trpljenju pod fašizmom in v skupni borbi za svojo osvoboditev, zahteva zločincev s FLRJ ter je pripravljeno za nove zivje v ta namen.

dne proti večeru je nad 100 fašistov v varstvu agentov civilne policije napadlo mladinski kulturni dom »Nino Valentin«.

Teroristične napade na posamezne mešane so fašistično-teroristične tolpe izvrševale od 26. junija dalje vsak dan v varstvu civilne policije. Civilna policija je dajala terorističnim tolpom popolno pomoč, medtem ko je proti antifašistom uporabljala bombe za solzenje.

Dne 26. junija je tolpa okoli 100 fašistov v spremstvu organov civilne policije priredila med prepevanjem šovinističnih pesmi protidemokratske demonstracije. Teroristi so napadli posamezne protifašiste, kakor tudi manjše skupine mirnih prebivalcev. Če bi se protifašisti zbrali v večje skupine, bi jih organi civilne policije razgnali in aretirali.

Dne 27. junija je skupina okrog 100 fašističnih teroristov drugič napadla uredništvo lista »Il nostro Giornale«. Tudi ob tej priliki je teroriste podpirala civilna policija. Istega dne je civilna policija napadla dom Slovensko-italijanske antifašistične unije in druge antifašistične ustanove. Pri teh napadih je nastopala civilna policija skupno s člani terorističnih organizacij.

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek 4. julija.

Po večini jasno, s krajevnimi nevihtami v popoldanskih, oziroma večernih urah.

8 sodne razprave proti Draži Mihajloviču in soo btožencem

Novi dokumenti ne razkrinkavajo samo Mihajlovičevega izdajalstva, ampak tudi onih, ki so se zatekli pod varstvo tuje reakcije

Od našega posebnega dopisnika

Beograd, 3. jul. Dokazni postopek v sodni razpravi proti Draži Mihajloviču se je danes nadaljeval. Sodišče je delno osvojilo dodatne predloge javnega tožila in obrambe ter je dopustilo predložitev še nadaljnjih listin in zaslišanje nekaterih novih prič. Branje listov je trajalo danes ves dan, jutri pa bodo zaslišane še nekatere priče, zlasti one, ki so jih predlagali zagovorniki posameznih obtožencev.

Danes prebrane listine, predvsem one, ki jih je predlagala obramba, razkrivajo novo poglavje iz življenja begunske vlade v Londonu in organizacije Draže Mihajloviča ter le še bolj jasno dokazujejo ostudno izdajalstvo početje ne samo obtožencev, temveč tudi onih, ki so se zatekli pod varstvo tuje reakcije.

Najprej je bilo prebrano pismo angleškega majorja Hudsona Mihajloviču, v katerem mu sporoča, da je angleška vlada odločena stodoletno podpirati njegovo akcijo. V pismu poziva Dražo Mihajloviča, naj mu sporoči, na kakšen način bi bila ta podpora najbolj uspešna.

Drastično osvetljuje vlogo Mihajlovičevih četnikov pogodb, sklenjena s glavnim štabom ustašev, v kateri se četniki Draže Mihajloviča zavezujejo, da bodo prisegli zvestobo poglavniku Paveliču in v vsakem pogledu pokazali svojo lojalnost ter na področju NDH nastopili pod vrhovnim poveljstvom Ustašev. Pogodba je bila sklenjena 1. junija 1942 v Banjaluki in dokazuje, da so četniki že od vsega početka krenili na pot najbolj zločinskega izdajalstva, da je bila protihrvatska gonja v Srbiji samo krinka, za katero so skrivali svoje izdajalstvo. V pogodbah je še posebno poudarjeno, da bodo istočasno prekinili vse sovražnosti tudi proti »zaveznikom nemških in italijanskih čet«. V zameno za to se je Pavelič zavezal, da bo plačeval četniškim oficirjem posebne nagrade, prav tako pa redno mesečno plačo četnikom. Tudi družine četnikov bodo deležne posebne podpore in jim je bila zagotovljena prednost v vsakem pogledu.

Prebrane so bile nadalje originalne pogodbe z Italijani, zlasti z divizijami »Taurinense« in »Ferrara« v Bosni in Dalmaciji. Pristnost teh pogodb je Draža Mihajlovič sam priznal. V teh pogodbah so se četniški oddelki podredili italijanskemu poveljstvu, ki je odločalo o njihovi uporabi v bojih proti partizanom. Četniki samostojno sploh niso smeli izvajati nobenih akcij. Tudi te pogodbe so bile sklenjene že marca 1942, ko je begunska vlada v Londonu zatirala v svoji propagandi, da se bori Draža Mihajlovič proti okupatorjem.

Ob tej priliki je predsednik sodišča uveljavil, da ima Draža Mihajlovič zelo dober spomin in da se spominja vseh podrobnosti, ki se ne tičejo njegove osebe. V vrsti brzojavk sporoča Draža Mihajlovič svojim poveljnikom, naj bodo brez skrbi zaradi sodelovanja z okupatorji, kajti »visoki angleški funkcionarji so snorčili, da bodo z vsimi sredstvi podprli njegovo akcijo, naj samo čim prej likvidira komuniste«. Značilna je tudi brzojavka, ki jo je poslal predsednik begunske vlade Slobodan Jovanović Draži Mihajloviču takoj po padcu Simičeve vlade, v kateri ga obvešča, da je poslal v njegovo štab majorja Patersona, ki je »naš človek; podpirajte ga in poslušajte njegove nasvete. Ker pa je Paterson pozneje kritiziral izdajalstvo početje četnikov, je nenadoma izginil. Mihajlovičeva propaganda je napravila ta umor partizanom, ugotovljeno pa je, da so umor izvršili četniki in sicer iz koristljubja, ker je imel Paterson pri sebi veliko vsoto denarja. Kateri so naši poznejši pri četniku Mitroviču, ki je spremljal Patersona.

Kako so skušali na vse moguče načine prikriti izdajalstvo Draže Mihajloviča, priča tudi korespondenca med šefom vojnega kabineta Kneževićem in angleško obveščevalno službo. S posebnim dogovorom je bilo določeno, da bodo dobivali poročila o delovanju Mihajlovičevih četnikov samo predsednik vlade, šef vojnega kabineta in voditelj angleške obveščevalne službe. Niti ministrom, niti traju niso smeli o tem ničesar poročati.

Poglavje zase je spomenica sovetske vlade, poslana begunski vladi v Londonu preko jugoslovanskega poslanca v Kujbiševu dne 26. januarja leta 1943, v kateri opozarja sovjetska vlada na izdajalstvo Draže Mihajloviča in podrobno naveda razna dejstva, ki to jasno dokazujejo. Begunska vlada je na to noto odgovorila s ponudbama izmišljenim trditvam o borbi četnikov proti okupatorju in je izdala tudi »vsem diplomatskim zastopnikom v tujni nalog, naj izvajajo v tem smislu propagando za Dražo Mihajloviča in pobijajo poročila trgaške tiska o bojih partizanov. Navodila v tem smislu so izdali predvsem Slobodan Jovanović Ivan Knežević in zunanji minister Ninčić Širili so celo laž, da partizansko gibanje podpira Nemece in da imajo partizani dogovor z ustaši. Zvenjav je v resnici prav Draža Mihajlovič, že davno preiskleni pogođbo z glavnim ustaškim štabom Za lažno propagando so bile nakazane tudi ogromne vsote iz državne blagajne.

Istočasno, ko je Draža Mihajlovič prejel v domovinski vojni bratsko krl, je begunska vlada v Londonu na debelo razmetavala državni denar za podpiranje četniškega gibanja. Po posebnih kanalih preko Carigrada, Bukarešte, švicarskih bank in s posebnimi kurirji je pošiljala Draži Mihajloviču in njegovim zaveznikom težke milijone v dinarjih, turških in angleških zlatnikih ter ameriških dolarjih.

Tega zatega blagoslova iz Londona so bili v obilni meri deležni tudi slovenski plavogradisti. Tako je bilo, kakor je razvidno iz zaplenjenih dokumentov begunske vlade, ki so sedaj v rokah sodišča, nakazanih tudi voditelju Mihajlovičevih plavogradistov v Ljubljani, majorju Novaku, 19 milijonov lir. Enako vsoto so poslali Bircaninu v Split in v neki svlačarski banki je bilo za Slovenijo depozitirani milijon švicarskih frankov. Za propagando in organizacijo Draže Mihajloviča v Srbiji je poslala begunska vlada po svojem zaupniku v Carigradu, majorju Periću, v Beograd 30 milijonov dinarjev. Poleg tega je bilo poslanih 12. septembra 1942 za organizacijo Draže Mihajloviča v Sloveniji, namreč za plavogardo, 5 milijonov lir, in sicer na naslov Vinka Zorca v Ljubljani, Franciskanska ulica 10. Kurir, ki je denar prinesel, ga je izročil z dogovorjenim geslom: »Prinesel sem, sir iz Obrenovca.«

Prebrani je bil tudi originalni zapisnik o seji ministrskega sveta begunske vlade v Londonu dne 1. avgusta 1942, na kateri je bilo sklenje-

no, da se daje tako zvani »Slovenski zvezek«, namreč združenim belim in plavim gardistom v Sloveniji, stalna mesečna podpora v znesku 50.000 švicarskih frankov. To podporo je izposloval slovenski izdajalec Miha Krek, ki je skrbel tudi za zvezo preko Vatikana. Nadaljnje milijonske zneske za Slovenijo je prinesel kapetan Derocco, ki se je izkrcal iz podmornice ob jadranskih obali. Pri raznih bankah v Ljubljani so bili iz Švice nakazani zneski v višini po 100, 200 in 500 funtov za podpore onim plavogradistom, ki so bili spreganjani. Takih kontov je bilo stalno okrog 200. Zneski so bili nakazani na ime »Rezare«. Miha Krek je izposloval tudi stalno mesečno podporo sinu izdajalca dr. Natlačena. Sin je živel v Švici in je prejemal od begunske vlade v Londonu po 200 švicarskih frankov na mesec. Tudi Natlačena družina v Ljubljani je dobivala stalno podporo. Tako je begunska vlada v Londonu v času, ko je naše ljudstvo najbolj trpelo, ko je vsa zavedna Ljubljana stradala, na debelo razmetavala denar in podpirala tiste, ki so izdali svoj narod in se udinjali okupatorju.

Prebrana so bila tudi pisma in brzojavke, ki jih je pošiljal obtoženeц dr. Ninčić svojem zagovorniku dr. Davidu Alkalaju. Dr. Ninčić živi sedaj v razkošnem hotelu v Lausanni v Švici. V svojih pismih in brzojavkah zatrjuje, da je nedolžen in da ga drugi iz osebnih nasprotstev »noter tlačijo«.

Jutri bodo zaslišane še nekatere priče, ki jih je predlagala obramba, s čimer bo dokazni postopek zaključen.

Ker ruma na razpolago zahtevana, ga oficirja za zvezo.

Nato je prebral predsednik sveta dokument o zvezi Mate Matičevića in načelnika štaba vrhovnega poveljstva Draže Mihajloviča.

Pobratimstvo

z organizatorjem ustašev

Mate Matičević, organizator ustaške milice v Varešu, kjer je izvršil nešteto zločinov proti našemu narodu. Med dokumenti, ki so jih našli pri njem, sta tudi dve povelji Draže Mihajloviča, ki ju je hranil kot največjo dragocenost. — naredba z dne 1. decembra 1944. leta, ko je bil odlikovan z redom Belega orla z meči, in druga, ki napoveduje njegovo napredovanje za kapetana.

Ko so četniki bežali pred Narodno osvobodilno vojsko, ki je osvobodila domovino, so iskali sodelovanja s katoliški in ustaši, ker nemška zaščita ni bila več dovolj velika. Iz akta poveljstva »jugoslovanske vojske« z dne 20. januarja 1945. je razvidno, da so četniki zahtevali sestanek s katoliški in ustaši. Na ta sestanek je obtožen Mihajlovič poslal Predavca, 20. januarja 1945. leta je general Trifunović pooblastil kapetana Bogdanovića za vzdrževanje zvez z ustaškim vojnim poveljstvom v Gracnu. Čičac napoveduje 8. januarja 1945., naj se Mitranović tesneje poveže s katoliški in ustaški milico v okolici Vareša. V drugi brzojavki napoveduje, naj se uredi vprašanje ustašev, da ne bi ovirali dela proti partizanov.

Dokumenti o vojnih zločinih

Nato so prebrali listine, ki so v zvezi z onim delom obtožence, ki govori o vojnih zločinih. Najprej so prebrali pismo Jevdjevica, ki je kakor vedno brez datuma in v katerem poroča, da so gataške čete pred pohodom na Prozor poklale sto nedolžnih muslimanov, med katerimi je bil tudi eden, ki je rešil na desetine Srbov.

Ob atentatu na nekega Italijanskega oficirja je četniško poveljstvo v Nikšiću izročilo karabinerjem 15 rodoljubov, da bi jih postrelili.

Bacević je z nekim pismom obvestil obtoženega Mihajloviča, da je samo v eni operaciji v vzhodni Bosni pokal in pobil okoli 2500 Hrvatov. Poveljnik Sava Vukadinovića poroča o ustrelitvi 49 oseb v zaledju. Pismo Pavla Djurišića z dne 6. januarja 1942. leta govori o požiganju muslimanskih hiš.

Neopredno pred zlomom Nemčije 15. aprila 1945. leta javlja Damjanović, da je formalni štab pri vrhovnem poveljstvu, ki se bo imenoval »gorski štab štev. 1«, 5. maja pa javlja polkovnik Borota z depešo, da je nemškemu štabu žal,

Neovržni dokazi o krivdi Draže Mihajloviča, njegovih pomočnikov in pokroviteljev

Beograd, 1. julija. Danes je sodišče v razpravi proti Draži Mihajloviču in soobtožencem nadaljevalo branje raznih listin.

V neki brzojavki Mladena Zujovića je rečeno med drugim: »Zadevo v zvezi z mojo akcijo je reševal Mussolini. Pri prvem zaslišanju sem izjavil, da sem vaš delegat. Italijani mi izkazujejo vso pozornost.«

Druga pisma Mladena Zujovića govori o tesnem sodelovanju četnikov z Italijani.

V pismu z dne 17. avgusta 1943 govori o bližnjem zlomu Italije in pravi: »Potrebno je izposlovati, da bi v vseh krajih zavezniki zahtevali od Italijanov, naj vzdržujejo red do prihoda zaveznikov, partizanom in nam izdajo nalog, naj ostanemo na svojih mestih.«

V drugem pismu govori o svoji spomenici angleški vladi in s podobnimi besedami izraža svoje mnenje o zaveznikih.

Prečitati so zapisnik o izdajalskem sodelovanju Ilije Bircanina z Italijani, kakor tudi o sodelovanju književnika Nika Bartulovića, ki je bil v štabu Ilije Bircanina skupno s škofom Bonifacijem.

Po odmoru so prebrali priložene listine k obtožnici glede krivde obtoženega Rade Radića. V aktu četniškega štaba »Kočice« z dne 12. julija 1942. naslovljenem na komandanta Bosne Rade Radića, je pisal komandant Drenović med drugim tako: »Ker so pri nas ogorčene borbe s partizani, nismo mogli pristočiti sejam za volitev komande za Bosno. Odnosi s hrvaškimi oblastmi so primerni.«

»Primerne« odnose potrjuje tudi akt NDH 4. pešadijske polkovnice z dne 17. julija 1942. naslovljen na poveljnika Grujica in Radića, kakor tudi akt ministrstva za notranje zadeve NDH z dne 25. julija 1942 o uničevanju »komunistično-boljševičkih tolpe« z oboževanimi silami NDH in četniškimi oddelki. Četniške komande so vzdrževale stalno zvezo s komandami ustaških in domobranskih enot.

Z aktom z dne 3. septembra 1942 so obvestili ustaški komandanta Bosne o znanih spoznavanju, 13. januarja 1943 je poslal komandant Radić ustaškemu uradu v Banjaluki naročilo za municijo. Isti mesec je to četniško-ustaško sodelovanje povečano s sodelovanjem z nemškimi četami. 17. januarja poroča komandant Rade Radić komandantu nemške vojske v Banjaluki, da bodo četniški oddelki, ki sodelujejo z nemškimi četami, zasedli nekatere prelaze.

Sporazum Rade Radića z Ustaši

Sporazum z Radom Radićem in ustaši potrjuje akt NDH, v katerem

je med drugim rečeno, da je hrvaška vojska delež od tega, da bi se borila proti Rade Radiću, temveč si želi borbo in sodelovanje in sicer proti partizanom.

Prebrali so akt nemške komande v Banjaluki z dne 16. februarja 1943, v katerem je bilo četniškim enotam ukazano, naj zavzamejo Mrkonje grad in naj vzpostavijo zvezo s hrvaško vojsko. V razpisu na vse komande četniških oddelkov je ukazal Rade Radić, naj nastopajo korektno posebno z Nemci. Na sestanku med Nemci in Rade Radićem je v smislu zapisnika nemške komande v Banjaluki z dne 5. marca 1943 četniško vodstvo izrazilo lojalnost do Nemcev.

Prošnje za obnovo sovjetskega državljanstva

Velesposlaništvo ZSSR v Jugosloviji sporoča, da je soglasno z ukazom Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR od 14. junija 1946 lahko osebe, ki so bile do 7. novembra 1917 podaniki bivšega ruskega carstva in osebe, ki so imele sovjetsko državljanstvo, pa so to državljanstvo izgubile, kakor tudi njihovi otroci, ki živijo na ozemlju Jugoslavije, obnovo državljanstva ZSSR.

Osebe, ki izrazijo željo za obnovo državljanstva ZSSR, lahko to storijo ako se do 1. oktobra 1946 obrnejo na velesposlaništvo ZSSR z izjavo, kateri morajo biti priloženi dokumenti, ki identificirajo osebo vlagatelja ter dokazujejo, da je bil v preletelosti podanik bivšega ruskega carstva ali Sovjetske zveze.

Prošnje za obnovo sovjetskega državljanstva se lahko izročijo osebno, pošljijo po pošti ali preko tretjih oseb velesposlaništvu ZSSR v Beogradu in sovjetskemu konzulatu v Zagrebu.

Naslov velesposlaništva ZSSR: Beograd, Katiceva št. 8, naslov sovjetskega konzulata: Zagreb, Tuškanac, vila številka 14.

Radio Ljubljana

SPORED ZA CETRETEK

6. Partizanske pesmi poje Komorni zbor RL. 6.15 Napoved časa, vesti, pregled sporeda. 6.30 Jutranji koncert na ploščah. 7.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda. 7.30-8. Slovenske narodne pesmi poje solisti »Brnec« plošč. 12.30 Amerikanski plesno glasbo izvajajo orkester Raymond Scotta (plošče). 12.40 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda. 12.55 Korošček kvartet igra domabo glasbo. 13.30 Napoved časa, pregled tiska, objave in pregled sporeda. 13.45 Korošček, primorske in grenjske narodne v obdelavi Z. Škrlčarja in E. Adamca poje Komorni zbor RL pod vodstvom Grla Cvetka. 14.00 Poročilo o delu. 14.15-14.30 Napoved časa in poročila. 16-21 Slovo mladinskih brigad iz Ljubljane.

Ob odhodu ljubljanskih delovnih brigad v Brčko-Banoviče

Šolsko leto je zaključeno. Mladina se pripravlja na odhod, pa ne na počitnice kot v starih časih, kjer bi prebela čas do novega šolskega leta v brezdelju in vseh mogočih izživljanjih. Ne, današnja mladina se pripravlja za izvrševanje novih nalog v okviru naše gospodarske obnove, katere je prevzela mladina na II. kongresu. Z obvezami je mladina dokazala svojo veliko državljansko zavest do novega našega skupnega doma. Gradila bo ne samo, kar je okupator porušil, gradila bo vrsto važnih gospodarskih del, kot so ceste, železnice, mostovi, izsuševanje močvirij, reguliranje voda itd. Mladina bo v letošnjem letu izvršila tako dela, o katerih so narodi Jugoslavije zamaš sanjali dolga desetletja, katere so bila v preteklosti le predmet predvojitvenih kampanj raznih protijugoslovanskih režimov in strank. Brez iniciative in pripravljenosti naše mladine bi se ta dela ne mogla izvršiti niti v prihodnjih dveh letih.

Vzemimo samo primer proge Brčko-Banoviče. Naša ljudska oblast je takoj po osvoboditvi pričela misliti na graditve te, za vso državo tako važne proge. Strokovnjaki so dobili nalogo, da izdelajo načrte. Po mnenju teh strokovnjakov bi se ta proga gradila 3 leta in bi stala državo 600 milijonov din. Naša predna delovna mladina, obogatena z izkušnjami osvobodilne borbe, pa je te norme v celoti ovrgla, se obvezala in prevzela odgovornost nase, da bo ta proga, ki se bo tudi imenovala mladinska proga — zgrajena že letos in bo stala državo le 200 milijonov din. Ta primer nam nazorno kaže, kako velik delež nosi mladina v borbi na gospodarskem področju. Ustvarjajo se novi heroji, heroji dela. Ponosni in srečni smo lahko, da imamo tako mladino, da imamo tako delovno ljudstvo.

Z velikim občudovanjem in spoštovanjem se danes govori po vsem svetu o jugoslovanski mladini, o kateri se upravičeno trdi, da je poleg herojske sovjetske mladine, od katere smo se in se učimo, najnaprednejša.

Ko gledamo disciplinirane in strumno korakajoče mladinske brigade, ki se pripravljajo za Brčko, se nehoti spomniti onih naših prvih partizanskih edinic, ki so prav tako z vero v svoje lastne sile premagovale vse težave boja. Resni in zaskrbljeni so ti naši fantje in dekleta, ki jih srečujemo po mestu v novih delovnih oblekah. Zavedajo se resnosti svojih nalog. Vedo, da to ne bodo počitnice v starem smislu, da bo treba trdo prijeti za delo in premagati prekatere težave.

Z dograditvijo mladinske proge se bo odprla pot do sedaj neizkoriščenemu premogu najboljše kakovosti, kakršnega smo morali do sedaj uvažati iz inozemstva. Poleg premoga so v tem predelu države še druga bogastva, ki so bila do sedaj neizkoriščena, kot slive, sadje itd., kar vse se bo sedaj lahko izvažalo po državi.

Delo na progi Brčko-Banoviči pa ni samo velikega gospodarskega pomena, ampak ima tudi velik politični in vzgojni pomen. Na tem delu se bo mladina vse Jugoslavije med seboj spoznala in se poglobila že v boju skovano bratstvo. Pri tem delu se naša mladina vzgaja v resnično delovno inteligenco. Prav tako pa se na tej progi utrjuje bratska povezanost demokratične mladine vse Evrope. Saj je med 120 brigadami tudi 8 brigad iz drugih držav: iz Francije, Bolgarije, Albanije, Poljske, Češke, Mladina teh držav je prišla, da pomaga naši mladini in da se tako oddolži za žrtve jugoslovanske mladine v borbi proti skupnemu sovražniku. Prihajajo pa tudi zato, da si pridobijo bogatih izkušenj, s katerimi razpolaga naša mladina in njena organizacija.

Ponosna je Ljubljana na svoje delovne brigade kot je bila ponosna na svoje partizane. In dobro razumem ono mater, ki sem jo v preteklem tednu trikrat srečal na cesti, pa mi je vsakokrat povedala, da gre njen sin na delo v Brčko. Nič manjše važnosti kot dela na progi Brčko-Banoviči pa niso dela,

ki se izvršujejo pri nas doma, v kateri se je tudi vključila naša mladina. Pomagala bo pri graditvi proge Preserje-Borovnica, ki nam bo omogočila dobre zveze s Trstom. Regulacija Pesnice bo dala več tisoč hektarjev plodne zemlje. Betoniranje ceste Ljubljana-Vrhnika, na kateri bo tudi sodelovala brigada s Trsta, tlakovanje ceste Ljubljana-Jezica, pri vseh teh delih bo mladina sodelovala.

Obveze, ki jih je prevzela naša mladina, pa ne smejo biti samo mladinska stvar. Prav vsi se moramo vključiti po zgledu mladine v delo, ki bo koristilo prav vsem. Še prav posebno pa moramo pomagati mladini pri njenem prizadevanju.

Mi vsi, mladina pa še prav posebej, se zavedamo, da obstaja nebroj težav pri izvrševanju obvez. Manjka strokovnjakov, za marsikaterim strojem, ki bi ga moral opravljati strokovnjak, stoji mladinec, premnogih ni so navajen fizičnega dela, ne znajo ravnanja z orodjem. Ali kakor so se naši partizani naučili upravljati z orožjem in ga pravilno uporabljati, prav tako se bodo tudi naše delovne brigade naučile ravnanja z orodjem in stroji.

Treba pa se je nekoliko pogovoriti še o drugih težavah, ki ovirajo mladino pri organiziranju delovnih brigad. To je nerazumevanje in pa pomisleki nekaterih staršev. Pomisleki, ki se pojavljajo, so dostikrat nerazumevanje in pa posledica nepoznavanja dejanskega stanja, gospodarske važnosti in nepoznavanje mladinske organizacije sploh. Dostikrat pa tudi plov sovražnika naše obnove in naše ljudske oblasti. Takih hlapci domače in tuje reakcije se poslužujejo najbolj podlih podtikanj, samo da bi zavirali silen delovni polet in s tem ustvarili bazo za kovanje svojega političnega kapitala.

Nekateri roditelji izražajo bojazen, da bodo njihovi sinovi in hčere izpostavljeni zdravstvenim nevarnostim. Ta bojazen je popolnoma odveč, ker bodo tako mladinska organizacija kakor oblastva storili vse, da bo zdrav-

stvena služba v vsakem pogledu brezhibno delovala. Pred odhodom bodo vsi mladinci zdravniško pregledani in cepljeni. Na delo samem bodo najmoderneje urejene ambulante. Sanitetno delo v brigadah bodo vršili medicinci, prav tako pa se vršijo bolnišniški tečajji iz vrst srednješolske mladine. V pogledu higijene in čistoče se vodi najstrožja kontrola. Drugi se zopet bojijo, da se bo mladina izropala. Tudi ta pomislek je neosnovan, ker je prvič država dala dovolj velik kontingent hrane za delovne brigade, drugi pa bo delo tako organizirano, da bo vsak mladinec razporejen po svoji fizični sposobnosti. Delovni čas bo trajal 6 ur. Organizacija bo stremela za tem, da se v tem času bolj strokovno seznanijo z delom, kar jim bo v poznejšem življenju ogromno koristilo, ves ostali čas pa bo posvečen vzgoji, fizikalni, čisteni, kulturnim prireditvam itd.

Razen teh se pojavlja tudi bojazen v pogledu morale, ker so fantje in dekleta skupaj na delu. Naša mladinska organizacija je že mnogokrat pokazala in dokazala, kako strogo pazi ravno na to vprašanje. Popolnoma razumljivo je, da bo mladina lečena po splošnih, organizacija pa skrbela za najstrožjo disciplino.

Upravičeno lahko trdimo, kar se vseh teh pomislekov tiče, da bodo starišji enih mladincev, ki gredo v delovne brigade, živeli lahko bolj brezskrbno kot kdajkoli poprej.

Poleg ogromnega doprinosa na gospodarskem področju, ki ga bo mladina prispevala naši državi, bo tudi sama obogatela na izkušnjah. Pridobila bo pravi odnos do kolektivnega življenja in tovarišstva, v delu se bo utrjala, zdravstveno se okreplela, doblila pravičen odnos do dela — skratka postala bo prava, resnično delovna inteligenca!

Ko se bomo jutri zvečer ob pol 20. uri zbrali na Kongresnem trgu, da se poslovimo od naših brčkovljanov in pozdravimo primorsko mladinsko delovno brigado, bomo istočasno manifestirali za naširoko mobilizacijo delovnih sil za javna dela pri nas doma.

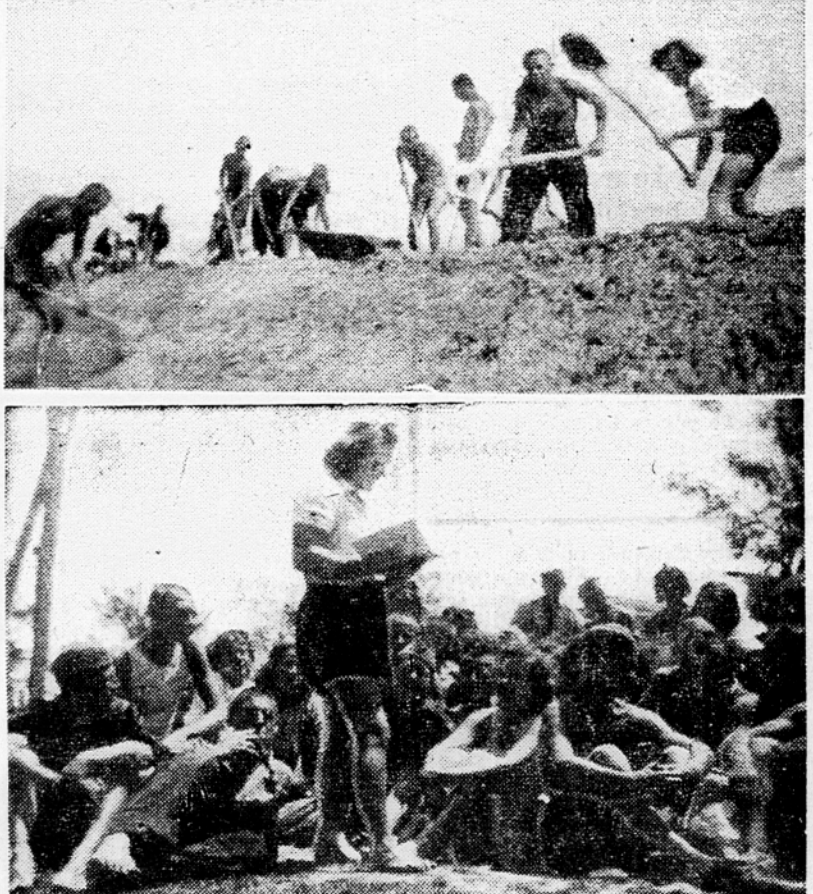
Kresc Leopold-Još

LJUBLJANČANI!

Nocoj ob pol 8. uri se bomo poslovili na Kongresnem trgu od naših mladinskih delovnih brigad, katere sestavljajo najboljše in najzavednejše mladinci in mladice Ljubljane. Ošli bodo graditi progi Brčko-Banoviči, da tako pomagajo izpolniti obveze, ki jih je prevzela mladina Jugoslavije, za obnovo svoje svobodne države. V zboru bo sodelovala tudi delovna brigada iz Primorske in Trsta, ki gre tudi na gradnjo »Mladinske proge«.

Ta zbor bo največjastneja manifestacija dela in pregled mladinskih delovnih sil. Dokazimo, da pravilno pojmuemo prizadevanje mladine za obnovo in blaginjo naše skupne domovine. Udeležimo se prav vsi, da stisnemo roke onim, ki odhajajo v Brčko in bodo pokazali pot, da se bodo udeležili dela v mladinskih brigadah doma.

Zato vsi v četrtek zvečer ob pol 8. na Kongresni trg.

Z Mladinske proge: delo, učenje

Organizacija dela in življenja na mladinski progi

(Poročilo našega posebnega dopisnika.)

Brčko, 1. julija.

Gradnja železniške proge iz Brčka v Banoviče, ki naj poveže rudarski okoliš okoli Tuzle, Banovičev in Zavidovičev z velikimi industrijskimi in potrošniškimi središči v Srbiji, Hrvaški in po vsej Jugoslaviji, je delo, za katero vlada po vsej državi enako zanimanje kakor za vsa druga važna natanje in zunanje politična in gospodarska vprašanja. Koder koli smo potovali po Hrvaški, Bosni in Hercegovini, povsod smo videli, kako mladina organizira nove brigade, kako popularizira ta svoj edinstveni podvig in kako se zanima, kakšne uspehe so že dosegli tovariši, ki so se prvi lotili dela na progi.

Povsod smo imeli priložnost spoznati, kako daleč je prodrlo razumevanje za pomen tega mladinskega dela v vse delovne sile našega ljudstva. S ponosom so nam pripovedovali očetje, da imajo na progi svojega sina ali hčera, mladinske organizacije, da so že poslale toliko in toliko svojih članov in da bodo poslane nove in nove brigade, dokler ne bo proga zgrajena. Z zanimanjem so nas spraševali ljudje, ki živijo v odročnejših krajih in ki imajo priložnosti, da bi dnevno čitali časopise, kako delo mladine napreduje. Ko smo vstopili v oddelke železnice, kjer so spravljeni izdelane tračnice in kjer izdelujejo druge železne izdelke, ki so potrební za gradnjo proge, so nam delavci takoj povedali, da delajo sedaj za mladinsko progo. Z veseljem so dostavili, da je hotela vsa njihova mladina oditi v Brčko, kar ji pa niso mogli dovoliti, ker bi sicer trpela njihova proizvodnja.

Naša mladina vse to zanimanje resnično zasluži. Treba je povedati, da njeno delo nikakor ni nekaj potniško zabavnega, nekaj letovisarskega. Delo na progi je polnovredno delo. Vsak mladinec mora čvrsto delati. Ni šala kopati uske, kopati in prevažati zemljo in gramoz, graditi nasipe, ni šala zidati mostov, proste, betonske cove. Ni tako lahko lotiti se s kompresorji zemlje in skal v hribu, skozi katerega bodo zgradili predor. Ni tako lahko poglagati tračnice, postavljati drogove, graditi postaje in druga posojila, ki so na postaji potrebna. Vse to so zelo resne naloge, ki jih moreš izvršiti le, če se jih lotiš, ne da bi ti bilo žal truda in znoja.

Uspešen napredek gradnje dokazuje, da se je mladina lotila dela pripravljenostjo in disciplinirano. S trdnostjo, disciplinirano in poizvednostjo premaguje vse ovire. V tem pogledu je najzadnje priznanje, ki so ga mladini dali inženirji. Mnogi med njimi, važni še stariji metod dela in navad predvojitvene mladine, so prišli v Brčko polni dvomov. Tako se je eden izmed teh dvomljivcev izrazil, da zasluži mladina vse priznanje že v primeru, če bo proga zgrajena v dveh letih. Mladina, svesta si svoje naloge in obveze, ki jo je dala svojemu ljudstvu in marslu Titu, se na taka mnenja ni mogoče ozirati. Lotila se je dela z voljo, da se prilagodi vsaki delovni zahtevi. Opravljala je preprosta dela, za kateri ni treba nič drugega kakor fizično silo, v krajših strokovnih tečajih se je vežbala za specialne posle (za miniranje, vrtnanje s kompresorji, zidanje itd.), mnogo pa je pridobila zaradi svoje nadarjenosti in izkušenj. Inženirji so kmalu drugače gledali nanjo. Danes so že veliki optimisti, celo večji kakor mladina sama. Med vsem strokovnim osebjem in mladino se je razvilo najboljše sodelovanje, ki veliko koristi dobremu razvoju dela.

Ko prideš v Brčko, mestce velikosti našega Celja, je tvoja prva dolžnost, da se oglasiš na glavnem mladinskem štabu. Čeprav imajo tovariši, ki delajo v štabu, zaradi pre zaposlenosti zelo malo časa, boš vendarle dobil vsa obvestila, ki te zanimajo. Štab ima svoje prostore v manjši hiši na bregu Save. Okoli te hiše je vedno živahno. Sem prihajajo kurirji, tovariši, ki prihajajo ali odhajajo, novinarji, razni drugi obiskovalci itd.

Štab je središče, v katerem se odloča o vsem, kar se tiče dela mladine: na progi in v prostem času. On je odgovoren in skrbni za vse naloge, ki so povezane z gradnjo proge in z življenjem mladine. Strokov-

ne delovne naloge določa Uprava gradnje proge. Štab pa je pristojen za porazdelitev brigad na delo. Vpogled v njegovo obsežno delo daje ob enem vpogled v organizacijo, ki mora biti pri takih akcijah izpeljana do podrobnosti solidno in premisljeno. Le dobra organizacija zmora vse številne, različne naloge, ki so zvezane s takim delom, kot je gradnja proge, pri kateri sodeluje že danes nad 14.000 mladincev in mladnic brez nekaj dni pa jih bo 30.000.

Delo v štabu je razdeljeno na oddelke. Poleg organizacijskega deluje kulturno-prosvetni, statistični, fizikalni in administrativni. Posebej je organizirana intendantura in saniteta. V štabu je tudi uredništvo tednika »Mladinska prog«.

Najvažnejše delo opravlja organizacijski oddelk, ki ima tri oddelke. Prvi skrbni za razmeštev brigad. V pristojnost drugega spada priprava predlogov za imenovanje udarnikov, predlogov za priznanje najvišjega odlikovanja, prehodne zastavice, ki jo dobi najboljša brigada na podlagi ocene, ki se izvede vsaj 10 dni. Keneno predlaga, katere brigade je treba pohvaliti. Tretji oddelk skrbi za strokovni kader. Organizira tečaje za strokovno izobrazbo mladine, ki je zaposlena pri delih, kjer je potrebno strokovno znanje.

Štab je povezan z Upravo gradnje preko mladincev, ki so postavljeni za pomočnike načelnikov sekcij. Preko njih gre vse, kar se tiče dela na posamezni sekciji. Naj pri tem omenimo, da je vsa proga razdeljena na tri sekcije. Sedež prve je v Brčkom, sedež druge v 40 km oddaljeni vasi Rapatnici in sedež tretje v Lukavcu, naselju na cesti Tuzla-Gracanica.

Vsaka brigada, ki ima prav tako svoj štab, tvori samostojno celoto. Razdeljena je na 4 do 8 čet, vsaka četa na vode in desetine. Ker je vsaka sekcija razdeljena na več oddelkov in dela na vsakem oddelku po več brigad, je bil za strokovna vprašanja osnovan poseben odsekovni svet. Njegovi člani so bili vsi poveljniki brigad na dotičnem oddelku, za sekretarja pa so izvolili najboljšega poveljnika. Prvotno je bil ta svet izključno mladinski, kar pa ni bilo najbolje. Kasneje se je povezal s strokovnim vodstvom na tistem oddelku tako, da so sekretarji sveta ob enem pomočniki načelnikov oddelkov.

Drugi najvažnejši sektor dela je v štabu poverjen kulturno-prosvetnemu oddelku. Tudi ta ima več oddelkov in pododdelkov. Propagandni oddelk skrbi za podatke, ki jih potrebujejo dopisniki, pošilja poročila upravi naših radijskih postaj, skrbi za fotografski material, poseben pododsek pa se bavi z založniškim delom. Pripravlja več brošur o delu na progi.

Oddelk za kulturne prireditve skrbi za gostovanja gledališč, kulturnih skupin, za sprejeme delegacij, inozemskih brigad in pripravila prireditve po brigadah. Mladino je do sedaj obiskalo že več raznih kulturnih skupin. Tako so priredili več nastopov zbor in orkester zagrebskega radija, orkester in diletancka skupina sindikata beograjskih železničarjev, sarajevsko gledališče, pet dni je gostoval zbor in orkester beograjskega radija, nastopil je orkester Doma KNOJ-a v Beogradu in končno folklorna skupina neke naše armije.

Poseben odsek prireja filmske predstave. Imajo dva kinoaparata in so priredili doslej že okoli 50 predstav po posameznih skupinah brigad. V kratkem bodo dobili še tretji kino aparat.

Važno delo opravlja predavateljski oddelk. Predavanja so razdeljena na štiri skupine: politično-vzgojna, popularno - znanstvena, higijenska in strokovna. Politično-vzgojna predavanja vodi 39 predavateljev, študentov beograjske univerze. Snov teh predavanj se tiče mladinskega gibanja, Sovjetske zveze in narodno-osvobodilne borbe. Vsak predavatelj je obvezan, da priredi 4 do 5 brigadam dvakrat tedensko po eno politično-vzgojno predavanje.

Popularno-znanstvena predavanja vodi skupina učiteljev iz Beograda. Vsa predavanja so bila prirejena skupno in obravnavajo zemljepisno, zgodovinsko in drugo snov. Predavanja iz higijene prireja zdravniki in študenti medicine, ki so po brigadah upravljali ambulant. Strokovna pre-

davanja so prvotno prirejali kar v glavnem odmoru med delom. To pa se ni obneslo. Zato so strokovna predavanja sedaj zamenjali kratki strokovni tečajji. Ti tečajji so izveščali vse mladinske strokovni kader, ki se danes z uspehom uveljavlja pri gradnji mostov, predorov, polaganju tračnic itd.

Nabavni odsek kulturno-prosvetnega oddelka skrbi za nabavo vseh predmetov, ki so potrebni za kulturno delo (svinčniki, papir, knjige itd.). Tehnično-administrativni skrbni končno za raznoževanje.

Po brigadah je kulturno-prosvetno delo poverjeno posebnemu mladincu, ki je član brigadnega štaba. Pomaga mu 5 tovarišev, katerih prvi skrbni za organizacijo predavanj, drugi za prirejanje analfabetičnih tečajev, tretji za stencase in dopisništvo za »Mladinsko prog«, četrti za kulturno-prosvetno delo v ožjem smislu in peti za čitalne skupine.

Med vsemi mladinci in mladnicami, ki so prišli v prvi izmen na progo, je bil relativno zelo nizek odstotek nepismenih, zlasti, če se upoštevata, da je večina te prve skupine prišla iz vrst kmečke mladine. Skupno je bilo le 200 nepismenih, torej 6,5%. Vsi so se že naučili pisati in čitati. Razen teh je bilo okoli 2900 »takih, ki so bili poipismeni, ki so znali samo čitati ali samo pisati, oz. ki so znali čitati in pisati samo v cirilici ali samo v latinici. Tudi ti so se že naučili tistega, kar niso znali.

Važno so čitalne skupine, katerih naloga je, vzbuditi v mladini zanimanje za čitanje. Izdelan je bil načrt, kaj mora vsaka brigada predčiti. Čitalne skupine so dosegle svoj namen. Razvilo se je veselje za individualno čitanje.

Statistični oddelk zbira vsakodnevna poročila o rezultatih dela, ki jih pošilja brigade na posebnih obrazcih. Prav tako zbira podatke z vseh drugih področij. Na podlagi teh poročil izdeluje grafikon, kjer grafično prikaže uspehe posameznih brigad. Ta oddelk vodi tudi popis vseh mladincev, ki delajo na progi, ker bodo dobili po sebnem legitimaciji, značke in spomennice. Statistični oddelk ima v vsaki brigadi svojega statističarja, ki je član brigade. Svojega statističarja ima tudi vsaka četa. Vsi podatki, ki jih zberejo statističarji, se strokovno prekontrolirajo. Statistični oddelk ne sprejme poročila, ki ga ni prej pregledal inženir in potrdil s svojim podpisom njegovo pravilnost.

Oddelk za fizikulturo prireja fizikulturna tekmovanja. Vsaka brigada ima vsako jutro 10 minut telovadbe. Intendantura skrbi za vso prehrano. Tudi vsaka brigada ima svojega intendanta. Saniteta skrbi za zdravje mladincev. Ima svojo glavno bolnišnico in lekarno v Brčkom, po brigadah pa svoje brigadne ambulante.

Ves ta aparat vodi vse življenje na progi. Zadovoljstvo mladincev in mladnic kaže, da ga vodi dobro. Mladina ne gradi samo proge, temveč tudi samo sebe. Za mnoge bo to svojega življenja, ki jo bodo opravili v najvišji zloj. A tudi za tiste, ki se bodo še šolali, bodo življenjske in delovne izkušnje, ki si jih bodo nabrali na progi, dragoceno vodilo v nadaljnjem življenju.

Važno je končno, da mladina ne živi zaprti življenje v krogu svojih brigad. K vsem svojim prireditvam vabi vsakega iz vasi, kjer je nastala, njena ali kjer dela. Za vasi je priredila posebne analfabetične tečaje, na svoja predavanja vabi vsako mladino, vse vsakega pa na filmske predstave. To niso malenkostne stvari, kajti tu je še mnogo ljudi, ki še nikoli niso bili v kinu, ki še nikoli niso videli tako živahnega življenja, kakršno se razvija sedaj okoli njih.

Pribežništvo se vabilom mladine rado odziva. Kako pa spremlja delo mladine, gradnjo proge, kako se zaveda njene važnosti, kaže izjava starejšega kmetiča, ki je dejal: »To progo nam je obljubila še Avstrija, obljubljala in trasirala jo je že pred vojno Jugoslavija. Vse pa je ostalo le pri obljubah. Titova Jugoslavija pa živi konaj dobro leto in že se gradi proga v najhitrejšem tempu. Zgradila nam jo bo mladina, ki bo vso našo državo povedla na lepšo pot.«

Z. G.

KULTURNI PREGLED

Gojenci mariborske Glasbene šole

Kot zunanji prikaz svojega dela je mariborska državna Glasbena šola priredila v torek, 18. junija in v sredo, 19. junija dva javna nastopa, v petek, 21. junija pa koncert svojih gojencev. Nastopa sta se vršila polnočno v Kazinski dvorani, koncert pa zvečer v dvorani FD Maribor. Tu je govor o poslednjem.

Sporod je bil pester in bogat z ozirom na število izvajanih skladb. Obsegal je 24 točk, ki so jih skozi dve uri in pol izvajali mladinski zbor, soljski orkester in gojenci violinskega razreda. Komorne in orkestralne šole prof. Poljanca, klavirskega razreda prof. Ogrinove ter pevskega razreda prof. Bršnika. Razen zbora in orkestra je nastopilo deset učencev solistov: dva pianista, trije violonisti, en violist ter štirje pevci.

Koncert je pričel triglasni mladinski zbor deklic, oblečenih v enoten kroj, ki je odpel tri kratke pesmi: Kozinovo »Budinco«, narodno »Kje so tiste stezice«, in partizansko »Katuško«. Prof. Bajde, ravnatelj Glasbene šole, ki je zbor izve-

bal, mu je kot najbolj značilno potožilo privzgojil neobičajno nežnost. Stevilčno ne jak — šteje kakih 20 mladstev — je odpel pesmi tako netvarno, da se je zdelo, kakor da pojejo eterična bitja. Največjo pozornost je dirigent posvetil deklamaciji besedila. Zato sta velik, ritem in dinamično sproženje stopila nekoliko v ozadje. Ker gre težnja zbora bolj v piano smer, to ugodno vpliva na ubranost glasov, ki je bila lepa. Izmed glasov se odlikujejo zlasti nizki, alti.

Kot pianista sta nastopila Mordej in Cvetana Mihelič. Mordej je odigral Debussyjevo »Arabesko« in azodel tehnično zelo mirno in sigurno igro ter spretno uporabljanje pedala, vsebinsko pa bi bilo želeli oostreje členitve pri prehodu in več intenzivnega čustva. Cvetana Mihelič je predvedla Novakovo »Barbalo«, ki predstavlja en sam veliki crescendo in decrescendo in »Polmladno pesem«, ki stavlja precejšnje tehnične zahteve. Tehnično jih je močevala in dokazala preciznost in solidnost igre. V prid pa bi ji bilo,

če bi se v ritmu in dinamiki še bolj sprostila. Oba pianista razodevata lepo nadarjenost.

Violonisti so bili štirje: Orešič, Grušovnik, Zvonka Medvedova in Tovornik. Orešič iz prvega letnika srednje šole je izvajal I. stavek Viottijevega Koncerta v G-duru. Razodevala lepo tehnično znanje. Vendar se ni popolnoma neutensjen. Prednašanje je še nekoliko šolsko, kar se javlja zlasti v premalo ostrem ritmu in stopnjevanju ter v ne popolnoma čisti intonaciji. Zapetje desne roke ni dovolj prožno. Predstavil se je tudi z violo in odigral Godardovo »Barceuse de Jocelyne«. Zdi se, da izjavlja iz viole lepši in polnejši ton, kot iz violine. — Grušovnik Srečko, ki je izvajal prvi stavek Jansovega »Koncertina«, ima dober ritem, dolg poteg in odlično držko leve roke v zapetju. Kljub muzikalnosti pa intonacija tudi pri njem ni brezhibna. — Medvedova odlikuje izoblikovan in mehak ton in neutensjena sproščenost v igri. Kaže izrazito nadarjenost. Intonacija je čista razen pri dvoprijemih. Lok ji ne drsi razema navpično na strune. Od obeh skladb, ki jih je igrala, Rubinsteinovo »Romance« v Es-duru in Wenaawskega »Obertas« - mszurko, je izvedla zlasti drugo zelo učinkovito. — Izmed violonistov je gotovo najboljši Tovornik. Ze njegovo zunanje obli-

danje violine ga dviga nad ostale: lok izrablja do zadnje možnosti, in prožni zapetji, navpičen in dolg poteg pa mehak in dovršen ton. Razpolaga pa tudi z velikim tehničnim znanjem in čisto intonacijo. Njegovo odliko so se odčitavale zlasti v Swend. senovi »Romance« za violino in orkester, kjer se je kot izrazit interpret z dovršeno, sproščeno in čustveno igro ter mehkim, sanjavi tonom povzpelo do stopnje zrele umetnosti. Nj pa bil tako prepričan, da je v igri, kar se kaže v njegovem Pugnani - Kreislerjevem »Preludiju in Allegru«, kjer je manjkalo ognja in stopnjevanja, dočim je bil v Schubertovi »Cebelici« zopet mnogo bolj, in jo je odigral učinkovito.

Kot pevci so se predstavili: Frasi Ida (sopran), Serajnik Danilo (bariton), Kocjan Vera (sopran) in Čepe Anica (alt). — Frasi Ida ima dokaj dober glasovni material mezosopranskega značaja, in neprisiljen nastop. Ni se osvobodila funkcije grla; zato so visoki toni še stisnjeni. Tudi s sijnki ni v redu in kvarno vplivajo na razumljivost izkretov. Dobni pa so pian. Peli je H. tzejevo »Majko« in D'Albertovo »Amor in p-has«. — Serajnik Danilo se je v pesmih predstavil kot visoki bariton. Zdi se pa, da bi njegovemu glasu bolj godilo solanje v smeri nižje, da bi se povečal in

okrepil volumen. Nj mogoče premagati vtisa, da je njegov glas dinamično preutesnjen in premalo sproščen. Tresljanje glasu je prej napaka kot odlika. Zapel je Volaričovo »Rožmarin« in Gerbičovo »Pojdme na prejo«; slednjo zelo učinkovito. S pravilni m solanjem bi utegnil postati odlični bariton. — Vera Kocjanova je nastopila s spevom Mimi iz »Bohema« in z Leonoro iz »Trubadurja«. Njen visoki, koloraturni, lično nadahneni sopran je kvaliteten. Ima velik obseg z veliko višino in zelo lepo nižino; je svež, mladosten, sonoren, zračen in vitek, sposoben dimuniranja. Ker tehnično se ni popolnoma zgrajen in izdelan, ni med visokimi in nizkimi toni prave kontinuitete in so visoki toni prekončasti. Kolorature bi morale biti še bolj ytkite. V prednašanju se pevkva v besedilo in petje poglablja, tako da bi utegnula postati izvrstna interpretka. Ker ima vse pogoje za uspešno umetniško kariero, smo na njenem nadaljnjem študiju sozavzeti. Tudi poslušalstvo je dojele njene odlike in jo nagradilo z velikim priznanjem. — Čepe Anica je odpeela Pavličjevo »Zanjice« in Kabanero iz opere »Carmen«. Občinstvo jo že pozna z njenih opernih nastopov. Ima lep alt, katerega nizke lege so zlasti dobre. Pomanjkljiva je vokalizacija. Sploh kaže, da gre šola prof. Brš-

nika v barvanju samoglasnikov predaleč. Prekomerno barvanje ni utemeljeno, ker ni potrebno in nasprotuje estetskim zakonom prednašanja. Tudi nastavek glasu je usmerjen preveč med zobe. To kvarno vpliva na razumljivost besedila. V splošnem pa se pevkva dobro razvija in se glas organično jači.

Spremljanje instrumentalnih in pevskih solističnih točk je izvedeno oskrbela prof. Vogrinova; bilo je korektno in obzirno v smislu podrejevanja.

Koncert je zaključil solski godalni orkester pod vodstvom prof. Poljanca. Izvajal je že imenovano Swend. senovo »Romance« ter preludij, gavoto in rigodon iz Griegove suite »Le Holbergenske časove«. Godala so lepo oglašena in se ubrano zlivajo v zvočno enoto ter s tehnično precizno igro in dinamičnimi diferenciacijami dokazujejo solidno in smoteno vodstvo.

Kljub precej dolgemu sporedu je občinstvo vztrajalo do konca in s tem posredno dokazalo kakovostnost točk in izvajalcev. Koncert je bil lep uspeh tako z ozirom na učence kakor na učitelje in lepa manifestacija v študij položnega napora koncertantov kakor tudi napornega muzikalno pedagogskega dela Glasbene šole. Prof. Gregor Zafornik.

S konference zunanjih ministrov v Parizu

Sporazum o avtonomni tržaški pokrajini

Svet zunanjih ministrov je v torek razpravljal že o vprašanih statutu avtonomne tržaške pokrajine

Pariz, 3. julija (Tass). Posebni dopisnik Tassa poroča 2. julija:

V torek 2. julija je bilo zasedanje Sveta zunanjih ministrov posvečeno izključno razpravi o vprašanju jugoslovansko-italijanske meje in Trsta. Gledišča posameznih delegacij glede tega vprašanja so se zblizala.

1. Vse delegacije so priznale potrebo po internacionalizaciji Trsta in okolicega ozemlja.

2. Glede mej bodoče avtonomne tržaške pokrajine so se sporazumeli na temelju francoske razmejitvene črte.

Kakor se je pokazalo na današnjem zasedanju pa so vendar različna razlaganja o režimu bodoče avtonomne tržaške pokrajine. Ameriška delegacija je predlagala, naj se vprašanje o značaju tega režima predloži v proučevanje mirovni konferenci brez prejšnjega razpravljanja na konferenci starih zunanjih ministrov v Parizu. Sovjetska delegacija je poudarila, da bi bilo sedaj, ko je Svet ministrov zunanjih zadev že toliko časa preneval vprašanje jugoslovansko-italijanske meje in Trsta ter dvakrat šlišal izjave predstavnikov Jugoslavije in Italije, važno ustvariti osnovno statuta za bodočo avtonomno pokrajino Trst, upoštevajoč pri tem, da se bodo morale podrobnosti tega statuta nato izdelati z direktnim sodelovanjem Jugoslavije in Italije. Ker je Svet zunanjih ministrov sklenil, da se Trst internacionalizira, je seveda potrebno, da smo si na jasnem, kaj se razume pod internacionalizacijo. Sovjetska delegacija je predlagala, naj bi se držali naslednjih načel:

1. Avtonomna tržaška pokrajina se upravlja na osnovi statuta, ki ga izdelajo stiri veljaile.

2. Statut avtonomne tržaške pokrajine mora temeljiti na organizaciji oblasti po demokratičnih načelih.

3. Guvernerja avtonomne pokrajine imenujeta sporazumno Jugoslavija in Italija, če pa se ti dve državi ne bi mogli sporazumeti, ga imenujejo stiri veljaile.

Ameriški predstavnik je sovjetskemu predlogu nasprotoval in izjavil, da je rani internacionalizacija Trsta sprejemljiva samo v primeru, ako se sestava statuta, imenovanje guvernerja in kontrola poveri organizaciji Združenih narodov. Značilno je, da je britanska delegacija, ki se je še vedno razpravljala za to, da se sprejme sovjetski predlog kot osnova za skupno rešitev, danes podpirala ameriško razlago.

Ob koncu zasedanja je francoski predstavnik predlagal kompromisni predlog, ki naj premosti razlike v mnenjih. Smisel tega predloga je, da se ustanovi avtonomna tržaška pokrajina na osnovi statuta, ki bi ga predlagale stiri veljaile; o njem bi se potem razpravljalo na mirovni konferenci v Parizu, ratificirala pa bi ga organizacija Združenih narodov.

Podpredsednik E. Kordeij pri Byrnesu

Pariz, 2. jul. (Tanjug.) Jugoslovanska delegacija v Parizu je objavila naslednji komunikat:

Podpredsednik jugoslovanske vlade in šef jugoslovanske delegacije v Parizu Edvard Kardelj je danes ob 11. dopoldne obiskal gospoda Byrnesa, ministra za zunanje zadeve Združenih držav, s katerim je imel enourni razgovor. Med razgovorom je šef delegacije Edvard Kardelj razložil Byrnesu stališče Jugoslavije glede dokumentarnega načrta za uređitev vprašanja jugoslovansko-italijanske meje.

Češki tisk pozdravlja predlog Molotova

Praga, 2. jul. Dopisnik Tanjuga poroča:

V svojih poročilih s konference Sveta ministrov zunanjih zadev v

Parizu prinaša češkoslovaški tisk podrobne vesti o najnovejših predlogih ministrov zunanjih zadev v zvezi z vprašanjem Trsta. Češkoslovaški tisk poudarja zlasti predlog ministra zunanjih zadev SSSR Molotova, da mora biti med državami, ki naj sodelujejo pri reševanju problema Trsta, zastopana tudi Češkoslovaška, ki je zelo zainteresirana na Trstu kot pristanišču, ki gravitira proti Srednji Evropi.

Spomenica Lužičkih Srbov

Pariz, 2. julija (AFP) Komitet Lužičkih Srbov je poslal v Pariz dva predstavnika, ki bosta predložila Svetu ministrov zunanjih zadev spomenico, v kateri zahtevajo osvoboditev Lužic.

Ameriške demokratične organizacije zahtevajo izvedbo potsdamskih sklepov

Washington, 2. julija (Tass). Okoli 300 predstavnikov raznih organizacij, med njimi predstavniki kongresa industrijskih organizacij, ameriške federacije dela, različnih organizacij ameriških veteranov, ameriškega vseh-slovenskega kongresa, Združenja žen, sodelavcev univerz, mladinskih organizacij za borbo za demokracijo, Komunistične partije in drugih organizacij je ustanovilo v New Yorku organizacijo »Zahtevamo mir«.

Sekretar Združenja znanstvenih delavcev Grand Fest je pozival v svojem govoru k mednarodni akciji za postavitev atomske vojne izven zakona in zahteval, da naj Varnostni svet zavrne Baruchov predlog, ki predstavlja poizkus uničenja edinstvi med veselimi.

Ukrepi za utrditev nadvlade ZDA v deželah Južne Amerike

Moskva, 3. jul. (Tass.) Diplomatski komentator »Pravda« Marin piše v analizi načrta o »med-ameriškem vojaškem sodelovanju«:

Sodeč po vseh podatkih, ne gre le za standardiziranje opreme ali sodelovanje v malem okviru. Kakor je omenil načelnik glavnega stana ameriške armade, gre tudi za »pocenotenje naukov o taktiki«. Admiral Nimitz je tudi naglašal potrebo združevanja vseh »taktičnih sil« zapadne poloble pod enotnim poveljstvom. Razpravljanje ameriškega kongresa o zakonskem osnutku za medameriško sodelovanje so izkoristili nekateri ameriški krogi za svojo agitacijo glede vprašanja tako imenovane panameriške vzajemnosti. Še sklicevanje medameriške konference v Mehiki (februarja 1945) je pokazalo, da se pričena diplomatska ofenziva proti deželam Latinske Amerike v novih pogojih. Zakonski osnutek o medameriškem vojaškem sodelovanju, ki je bil predložen kongresu Združenih držav, je varen sestavni del sistematičnih ukrepov za utrditev nadvlade Združenih držav v deželah Latinske Amerike.

Lahko rečemo, da se je pričela nova doba v razvoju nove Monroeve ameriške doktrine. Moderni ameriški imperializem spreminja Monroeovo doktrino v splošen načrt za ofenzivo proti deželam Južne Amerike. Ta ofenziva ima namen uničiti vse morebitne tekmece, da se zagotovi monopolistična nadvlada Združenih držav v vseh deželah Južne Amerike, posluščujoč se ne le politični in ekonomski, ampak tudi vojaški sredstev. Z drugimi besedami, Latinsko Ameriko skušajo spreminiti v strateško oporišče za vojaške operacije Združenih držav. Taktika, s pomočjo katere se izvaja ta splošna ofenziva, se odlikuje po raznolikosti sredstev. Ves ogromni propagandni stroj deluje s polno paro. Le-ta ima namen zakriti imperialistični business z »vzvišenimi cilji« politike Združenih držav, panameriško vzajemnostjo itd.

Propagandno govorjenje o »enakosti« glede suverenosti dežel Južne Amerike igra posebno vlogo. Kakšne fraze je bilo v zadnjem času slišati v Združenih državah o tem, da sta republiki Haiti in San Domingo enakopravni z Združenimi državami, vsaj v diplomatskem pogledu. Vendar teh fraz nihče ne jemlje resno. Kakor se v splošnem priznava, je ekonomija v deželah Južne Amerike še do danes v mnogih pogledih ostala kolonialna. Inozemske investicije

znasajo 10 milijard dolarjev. Če računamo, da 10 milijard prinaša najmanj 5 % obresti, potem se to pravi, da znasajo inozemske investicije 500 milijonov dolarjev, t. j. 4 dolari na vsakega prebivalca Južne Amerike. Ameriške investicije pa so pred vojno prinašale v Čile 7-8 % obresti, v Venezueli 10 %, v Peru 17 odstotkov. Investicije ameriškega kapitala so bile važen del celotne vsote inozemskih investicij v Latinski Ameriki. Medtem ko so 1. 1913. ameriške investicije v Južni Ameriki znašale eno milijardo, so v letu 1929. dosegle že 5 in pol milijarde dolarjev. Med vojno so Združene države podvojile svoje trgovinske operacije z deželami Južne Amerike. Na medameriški konferenci v Mehiki so predstavniki Združenih držav odkrito hvalili program za popolno gospodarsko podjarmljenje dežel Južne Amerike.

Urugvajski list »El Debate« piše v članku z naslovom »Igrajo se z našo usodo: Z naraščajočo prednostjo, razpolagajoč z lastnino drugih kot s svojo lastno, govorijo yankeeji o »vojaški obrambi« ameriških republik pod vodstvom Združenih držav, medtem ko prihaja edina nevarnost, ki jim preti, ravno od imperializma in plutokracije Združenih držav. Kako se vendar sklada politika vojaških blokov z upoštevanjem statuta in načel organizacije Združenih narodov? Načrt o medameriškem vojaškem sodelovanju postaja v luči sedanjih ameriške politike načrt, ki je usmerjen k ustanovitvi vojaškega bloka, ki ograja življenjske interese narodov Južne Amerike in ne odgovarja interesom miru in splošne varnosti.

Nevarnost inflacije v Ameriki

Washington, 3. julija. (Reuter.) Združene države Amerike nimajo danes nobenih predpisov o kontroli cen. Prejšnji zakon o kontroli cen je danes ponovno prenehal veljati. Predsednik Truman pa se poslužil svoje veto-pravice glede zakonskega načrta, ki ga je Kongres večeraj odobril in po katerem naj bi bil sistem kontrole znatno omejen. Predsednik Truman je v svojem priporočilu izjavil, da so člani Kongresa s tem načrtom pripravili neizbežno »inflacijo in krizo v deželi«.

Truman je pozval proizvajalce, naj ne zvišajo cen, dokler ne bo sprejet nov zakon, vendar dvomijo, da bi imel njegov poziv uspeh.

Bil je primer, da so bili sovjetski operaterji pred prvimi bojnimi odloki. V eni izmed moskovskih bolnic se zdravi kinoooperater Anatolij Krilov. Bil je hudo ranjen pri po-hodu na Königsberg.

Toda ne le na zemlji, tudi v zraku so skupno s slavnimi stalinovskimi sokoli delovali kinoooperaterji. Mnogo metrov odlično posnetega materiala so poslali mladi operaterji Silen-ko, Afanasjev in Bessarabov. Ta pogumna in drzna mladina je podala dokaze svoje zrelosti in izkušenosti.

Pohod na boljšica za Odro in bojna delavnost sovjetskih tankovskih armad so našli svoj odraz v zanimivih posnetkih kinoooperaterja Karmena. Zmagovitih bojev za Berlin se je udeleževala večja skupina kinoooperater-jev. Delovali je pod vodstvom stalinskega laureata, režiserja Julija Rajzmana in pripravljala gradivo za film »Berlin«. Kmalu po padcu Berlina je kinoooperater major Mazruho napravil posnede mesta iz zraka. Mazruho spada med najbolj zdrane in pogumne aviooperaterje.

Mlada operaterja brata Aleksejeva sta dovršila z uspehom oddelek za umetniško kinematografijo kinomatografske visoke šole, a v svojem

delu na fronti sta mnogokrat pokazala sukovitno zrelost kirooperater-jev, pogum in preudarnost, a kar je glavna odlika vsakega sovjetskega umetnika, tvorn, odnos do dela. Pre-mišljena iz Königsberga v Berlin z letalom, sta se takoj vključila v snemanje in od jutra do večera ju je bilo videti, kako snemata tankovske boje, streljanje »katuš«, artillerijo, ki je streljala direktno na hiše, zase-dene od hitlerjevcev. Skupina sovjets-kih bojev je vdrila v goršč »Reichstag«. V življenjski nevarnosti se je klobaca kvišku po stopnicah razbitega poslopja kinoooperater Snej-derov. Ujel je na trak zgodovinski trenutek, ko je zaplopolala nad kuplo rajshstaga zmagovita sovjetska zastava.

Hladno in megleno jutro na veli- kem letališču Tempelhofu. Tu in tam še gore hise po Berlinu. Slišijo se še oddaljene eksplozije min in faust — patronov, ki jih mečejo hit-lerjanci.

V vrtu plapolajo zastave zavezni- skih narodov. Čaka orkester in čast- na straža. Čaka koreopentovski zbor in večja skupina kinoooperaterjev.

Režiser Rajzman je razporedil ope- raterje po vseh odsekih in se pripra-

Demokratična izvedba referendumu na Poljskem

Varšava, 2. julija. (PAP) Po nepopolnih podatkih so rezultati volilne udeležbe in glasovanja na 124 voliščih Varšave naslednji:

Od 246.339 vpisanih volilcev jih je glasovalo 221.418. Veljavni je bilo 220.797 glasovnic. Na prvo vprašanje (o ukinitvi senata) je odgovorilo z »da« 209.158, z »ne« 11.629 volilcev. Na drugo vprašanje (o nacionalizaciji in agrarni reformi) je odgovorilo z »da« 193.281, z »ne« pa 27.516 volilcev. Na tretje vprašanje (o zapadnih mejah) je odgovorilo z »da« 209.158, z »ne« pa 11.629 volilcev.

V Lodžu so po nepopolnih podatkih rezultati glasovanja v 40 mestnih volilnih okrajih naslednji:

Od 53.269 vpisanih volilcev jih je glasovalo 48.722. Veljavni je bilo 47.866 glasovnic. Na prvo vprašanje je odgovorilo z »da« 37.566, z »ne« 10.300 volilcev; na drugo vprašanje z »da« 41.469, z »ne« 6397 in na tretje vprašanje z »da« 45.375, z »ne« pa 2491 volilcev.

Ves poljski demokrati piše tisk piše o veliki udeležbi poljskega ljudstva pri referendumu. Glasovalo je okoli 90 % volilnih upravičencev. Poljsko ljudstvo je pokazalo, da smatra referendum za politično dejanje velike važnosti.

Moskovski »Robotnik« primerja sedanjo veliko udeležbo ljudstva pri volitvah na Poljskem s pasivnostjo v predvojni dobi. In prihaja do zaključka, da je poljska demokracija

Pomoč Kuomintangu bo še povečala vojaške akcije na Kitajskem

Moskva, 2. julija. (Tass) Diplomatski opazovalec »Moskovskega boljševika« piše:

Premirje med četami Kuomintanga in ljudsko revolucionarno armado Kitajske je poteklo 30. junija. Med premirjem so voditelji ljudske revolucionarne armade in Komunistične partije Kitajske izpolnjevali vse obveznosti in pokazali tudi pripravljenost, da se pogajajo za vzpostavitev pravega miru med kitajskim narodom. Drugačnega mnenja pa so bili predstavniki Kuomintanga. Oni so namreč videli v premirju samo sredstvo za priprave novih operacij proti ljudski revolucionarni armadi, in so zato odklonili vsak sporazum.

»China Weekly Review«, ki izhaja v Sangaju, je celo še pred podpisom premirja pisal, da bo povzročila pomoč Kuomintangu še več vojaških akcij na ozemlju Kitajske.

Ni mogoče zanikati, je pisal list, da je pomoč Združenih držav Amerike povečala napetost v Kitajski. Velik del elitnih divizij Kuomintanga, ki so jih izurili in opremlili Američani in ki se sedaj borijo proti demokratskim skupinam v Mandžuriji, so se prepelale ameriške vojne ladje iz drugih delov Kitajske v Mandžurijo.

Kitajski demokratični tisk piše, da je odkrita pomoč ameriških čet Kuomintangu v nekaterih oblasteh Kitajske do skrajnosti poslabšala položaj.

Indonezijsko osvobodilno posojilo

Haag, 3. julija. (Tass) Revija »Indonezijska« poroča, da Indonezijski na-vdušeno podpisujejo posojilo, ki ga je razpisala ob koncu maja republi-kanska vlada za okrepitev obrambne sile in državne ekonomije. Indonezijsko ljudstvo je pokazalo, da je za okrepitev republike pripravljeno storiti vse. To je nov dokaz ljudske podpore republikanski vladi. Prebivalstvo provinc Džokjakarta je takoj podpisalo milijon goldinarjev; v Ma-

Reuterjev dopisnik piše, da bi nedostajanje kontrole, cen izvalo lahko preko noči podvojitve najemnin, cene pohištva bi poskočile za 30 %, cene oblačilnih prematov pa za 15 %.

Inflacija, ki preti Ameriki pravi dopisnik — bi zmanjšala za 25 % kupno moč ameriških posojil Veliki Britaniji in drugim evropskim državam.

Sinoči so poizkušali člani predstav-skega doma zavrniti Trumanovo veto. Za uničenje veto je glasovalo 173, proti pa 142 poslancev, in torej ni bila dosežena dvotretjinska večina, ki je potrebna za zavrnitev veta.

delu na fronti. sta mnogokrat pokazala sukovitno zrelost kirooperater-jev, pogum in preudarnost, a kar je glavna odlika vsakega sovjetskega umetnika, tvorn, odnos do dela. Pre-mišljena iz Königsberga v Berlin z letalom, sta se takoj vključila v snemanje in od jutra do večera ju je bilo videti, kako snemata tankovske boje, streljanje »katuš«, artillerijo, ki je streljala direktno na hiše, zase-dene od hitlerjevcev. Skupina sovjets-kih bojev je vdrila v goršč »Reichstag«. V življenjski nevarnosti se je klobaca kvišku po stopnicah razbitega poslopja kinoooperater Snej-derov. Ujel je na trak zgodovinski trenutek, ko je zaplopolala nad kuplo rajshstaga zmagovita sovjetska zastava.

Hladno in megleno jutro na veli- kem letališču Tempelhofu. Tu in tam še gore hise po Berlinu. Slišijo se še oddaljene eksplozije min in faust — patronov, ki jih mečejo hit-lerjanci.

V vrtu plapolajo zastave zavezni- skih narodov. Čaka orkester in čast- na straža. Čaka koreopentovski zbor in večja skupina kinoooperaterjev.

Režiser Rajzman je razporedil ope- raterje po vseh odsekih in se pripra-

vil za vse slučajnosti.

Začuje se son blizajočih se letal in takoj za častno eskorto sovjetskih »Jakov« in angleških »Spittirov« pristajajo drug za drugim transportna letala zavezniških aviacij. Sovjetško poveljstvo sprejema goste, a kinooperaterji begajo po aerodromu, da bi uspeli fiksirati vse etape tega zgodovinskega dogodka.

Jasen toplec večer v Berlinu. Karls-horst, najbolj ohranjen del mesta, se koplje v zelenju in cvetju jablan, hrusk in španskega bežga. Predstavljaj hitlerjevskih oboroženih sil podpisujejo pristaneč na brezpogojno kapitulacijo. Zarometj siplejo svoje prodirne žanke. Slavnostna tišina. Kinooperaterji, fotoreporterji delajo s preizkušeno, profesionalno naglostjo.

Snemajo operaterji: Karmen, brata Aleksejeva, Poseljskij, Amos, Ki-selev in drugi.

Kinooperaterji studia — dokumen-tarnih filmov so doprinesli svoj de-lež za zmago. Korakali so skupaj z Rdečo armado in nam na svojih tra-fovih ohranili vse etape velike do-movinske vojne, ki se danes odra-žajo pred očmi zadivljenega gle-dalca.

Nadežda Deventali

Pogajanja za sestavo

češkoslovaške vlade

Praga, 2. jul. (CTK). Včeraj je imel Klement Gottwald, predsednik Komunistične partije češkoslovaške, ki mu je bil poverjen mandat za sestavo nove vlade, razgovore s predstavniki čeških in slovaških političnih strank.

Razgovori za oblikovanje nove vlade so v zaključenem obdobju in bo vlada v par dneh sestavljena.

Anketa o vzrokih irancoskega poraza

Pariz, 2. julija (AFP) Centralni komitet lige za človečanske pravice zahteva, da se izvede anketa v zvezi z dogodki v Franciji od prihoda Hitlerja na oblast do sklenitve premirja v juniju 1940. leta, zaradi ugotovitve političnih in vojaških vzrokov poraza ter ugotovitve odgovornosti.

De Nicola prevzel oblast prezidenta republike

Rim, 2. julija. Reuter poroča, da je italijanski ministrski predsednik de Gasperi uradno prenesel oblast predsednika republike na Enrica de Nicola.

De Gasperi je podal predsedniku republike ostavko svoje vlade in da bil mandat za sestavo nove vlade.

Glasovanje na Saškem

Berlin, 2. jul. (Tass.) V nedeljo je bil na Saškem (sovjetska okupacijska zona Nemčije) referendum o vprašanju razlastitve podjetij hitlerjevcev. Referendum je organiziralo predsedništvo krajevne vlade skupno z demokratičnimi strankami, združenimi v svobodnih sindikatih. Pri glasovanju je sodelovalo 3.459.658 oseb, t. j. 94,1 % celotnega števila upravičenih volilcev. Za razlastitev podjetij aktivnih hitlerjevcev se je izjavilo 2.633.401 glasovalcem (77,7 %), proti pa — 571.600 volilcev (16,5 %). Neveljavni je bilo 204.657 glasov (5,8 %).

Položaj v angleškem petrolejskem področju v Iranu

Teheran, 2. jul. (Tass.) Dne 28. junija je izšla posebna izdaja časopisa »Zafare«, ki je bila posvečena položaju v Huzistanu. List zatrjuje, da so arabski šejki prejeli od angleške obveščevalne službe vsak po 50.000 rialov za izdatke v zvezi z borbo proti demokratičnim organizacijam v Huzistanu.

Dne 25. junija je bilo na povelje enega izmed sotrudnikov angleško-iranske petrolejske družbe, ki je prispel iz Abadana v Ahvaz in ki se je poprej razgovarjal z generalnim poveljnikom za Huzistan, po-slanih 50 vojakov v vas Huvar, kjer stanujejo delavci anglo-iranske petrolejske družbe z namenom, da bi likvidirali sindikalno podružnico.

V drugem članku navaja list vrsto dejstev, ki kažejo, da so lastniki angleških koncesij izprijemili otok Abadan v državo, kjer so organizirali svojo policijo in vzpostavili svoj red. Tako n. pr. pobirajo Angleži za prevoz preko mostu, ki spaja otok Abadan z ostalim ozemljem.

Zasliševanje prič v zvezi z zverstvi Nemcev v katinskem gozdu

Nürnberg, 2. jul. (Tass.) V torek se je pričelo zasliševanje prič, ki jih je pozvala obramba v zvezi z množičnim streljanjem v katinskem gozdu, ki so ga izvedli hitlerjevci.

Glavni tožilec ZSSR Rudenko je sporočil sodišču, da nameravajo po-klicati sovjetski tožilci tri priče: prof. Prozorovskega, voditelja sodno-medicinskih raziskovanj, profesorja sodne medicine sofijskega vseučilišča Markova, ki je bil član hitlerjevške »Internacionalne komisije« in Bezilevskega, bivšega namestnika predsednika smolenske občine med okupacijo.

Sodišče je kot prvega zaslišalo Arensa, polkovnika bivše nemške armade in komandanta polka, ki je bil v katinskem gozdu. Ta »priča« je skušala prikriti krvavi zločin hitlerjevcev. Tožilec Smirnov je pri-

pomnil, da je prejelo sodišče poročilo specialne državne komisije, v katerem je omenjeno poleg ostalih hitlerjevskih zločincev v zvezi s streljanjem v katinskem gozdu tudi ime Arensa.

Nato je sodišče poklicalo drugo pričo obrambe Reingarda Eichborna, ki je bil v službi štaba armijske skupine.

Pri zaslišanju te priče je predložil predstavnik sovjetskih tožilcev Smirnov dokument o delovanju imenovanih »Einsatzgruppe« in glavne komande v Smolensku, ki je izvajala »čiščenje« taborišč in ki je pokončevala ujetnike. Priča je seveda izjavila, da je tozadejno delovanje komande ni bilo znano in da tudi ni imela o tem nikakih poročil.

S tem je bilo končano jutranje zasedanje sodišča.

Iz kulturnega življenja

Dela ruskih klasikov v jakutskem jeziku

V poslednjih letih je bilo mnogo del ruskih klasikov prevedenih v jakutski jezik. Posebne ljubezni čitate-ljev Jakutov so deležni prevodi Puškina, Lermontova, Krilova in Čehova.

Nedavno je jakutski beletrist N. Mordvinov (Ema Jatičija) dovršil svoje vedno delo — prevod romana Leva Tolstaja »Ana Karenina«. Roman bo izdala Jakutska državna založba.

Komisija za slovansko dramaturgijo

Za popularizacijo najboljših dram-skih del slovanskih avtorjev je bila ustanovljena pri komiteju za umetnost Ministrskega sveta ZSSR posebna komisija za slovansko dramaturgijo. Za predsednika komisije je bil imenovan Kalašnikov, načelnik glavne uprave gledališč.

Komisija bo izbrala najboljša dramska dela češkoslovaških, poljskih, jugoslovanskih in drugih slovanskih avtorjev, ki bodo nato prevedena in uprizorjena v sovjetskih gledališčih.

Življenje in delo v Sovjetski zvezi

Mladi sovjetski kinoooperaterji

V dnevih velikih zmag Rdeče armade so milijoni sovjetskih ljudi željno sledili predvajanju vsakega novega dokumentarnega filma, ki je nazorno podajal vojne dogodke. Kdo so ti skromni ljudje, ki pod najtežimi pogoji na fronti, v neposredni življenjski nevarnosti skušajo na filmski trak ujeti pretresljive bojne slike?

Med kinoooperaterji je mnogo mladih in nadarjenih ljudi. Večina sovjetskih kinoooperaterjev ima višjo izobrazbo. Doprili so Vsevezni državni inštitut za kinematografijo. Mnogi so se začeli udejstvovati šele v začetku vojne, mnogi so delali svoje diplomске naloge neposredno na fronti in ko so jih z uspehom dovršili, so ostali v vrstah Rdeče armade in morarice.

Med napisi k filmu »V Gornji Sleziji« berejo gledalci ime operaterja Vladimirja Sušinskega. To je eden najboljših vojnih kinoooperater-jev. Začel je v dnevih vojne. Snemal je na raznih odsekih fronte. Ob času prodora blokad Leningrada je posnel zmagoslavno združitev armad

dveh front, Sušinskega je tudi blesteča kinoreportaža bojev v levo-brežnji Ukrajini, v okolici mesta Nikopolja. To je bilo v času, ko so bile ceste neprehodne, a on je včasih v eni nočni prepotoval 40 km, samo da bi pravočasno odpravil v centralni studio material, ki ga je pripravil.

Še prvi dan ofenzive na Krimu je bil Sušinski ranjen, a kljub temu je smel dalje s pomočjo dveh borcev, ki sta ga pri delu podpirala. Vedel je, da na tem odseku fronte ni drugega kinoooperaterja. On je napravil posnetke zmagoslavnega pohoda sovjetskih vojsk od Perehopa čez Bahčisaraj, Simferopol do Sevastopola. Snemal je boj pod Sevastopolom in med prvimi vkorakal v mesto.

Jesen 1944. leta je zatekila Sušinskega v Karpatih. Kakor vedno je tudi tu v prvih vrstah, sredi pehote, katere junštvo so posvečeni, njegovi najboljši posnetki.

PODOMOVINI

III. zasedanje ljubljanske mestne skupščine

V soboto dne 29. junija je bilo III. zasedanje Mestnega ljudskega odbora za okrajno mesto Ljubljana. Izvršni odbor je pred odposlanci, ki so bili v svojih četrtih izvoljeni v Mestno ljudsko skupščino, podal pregled dosedanjega dela Mestnega ljudskega odbora. Tudi volivci so se lahko na tem javnem zasedanju skupščine seznanili z delom ljudske oblasti v njihovem mestu in o delu svojih odposlancev, ki so jih izvolili kot svoje predstavnike v Mestno ljudsko skupščino.

Dosedanje delo ljudskega odbora se je v glavnem razvijalo ob intenzivnem zakonodajnem delu Ljudske skupščine FLRJ in ob velikem delovnem poletju ljudskih množic, njihovem tekmovalnem zagonu, da se jim prej zagotovi pogoji za boljše srečnejše življenje delovnih množic. Ob prvem delstvu je podpredsednik MLO tov. Sergej Kraigher v svojem referatu ugotovil, na to je potem opozoril tudi razpravljanje odposlancev, da je potrebna široka popularizacija in razlaga naših zakonov, »da bodo množice lahko razbrale v njih tista načela, za katera so se borile in v tem pogledu mobilizirale vse sile za njihovo izvajanje. Delovne množice morajo videti v teh zakonih svoje orožje, pravi tisto orožje, ki ga imamo v dobi mirne izgradnje proti svojim nasprotnikom, s katerim lahko pospešimo celoten razvoj našega družbenega življenja.« Ob drugem delstvu pa je tov. Sergej Kraigher predvsem poudaril delo mladinskih organizacij, ustanavljanje mladinskih delovnih brigad in pomoč, ki jo mora mladini nuditi ljudska oblast in množične organizacije.

Referat podpredsednika MLO tov. Sergeja Kraigherja, ki je v glavnem poudaril zakonodajno osnovo naše oblasti, delovni polet naših ljudskih množic in podal podrobno poročilo o mestnem proračunu, je razvil živahno razpravljanje vseh odposlancev. Odposlanci so razpravljali o važnih

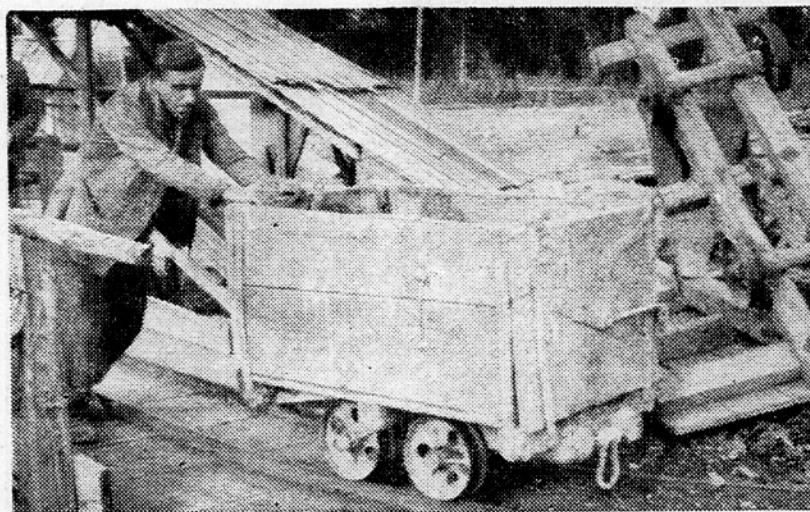
problemih, ki se pojavljajo na njihovih terenih, na podlagi česar je skupščina zavzela jasno stališče v vseh vprašanjih. To je ponovno opozorilo na čim tesnejše stike odposlancev z volivci in množičnimi organizacijami. Ljudske fronte. Tam, kjer so odposlanci vzdrževali tesne stike s svojimi volivci in na skupnih sestankih odkrivali uspehe in napake na svojih terenih (predvsem je prišlo to do izraza pri delovanju komisij za določitev vojnega dobička, komisij za določitev akontacij za objavljenost itd.), je to zelo podprlo delo ljudske oblasti in pokazalo vidne uspehe. Tako sodelovanje ljudskih množic je na vsakem koraku toliko ostanke birokratizma in pojave starega strokovnjakstva, ki neče spoznati, da se morajo okostenele oblike reševanja najrazličnejših vprašanj umakniti delovnemu poletju in iniciativi najširših ljudskih množic. Razkrinkani so bili škodljivi in zlonamerni pojavi, ki izvirajo včasih iz neznanja in pomanjkanja volje, pretrgati s starim, v marsičem pa tudi iz sovražnih nakan, škodovati ljudski oblasti in ogroziti pridobitve narodno osvobodilne borbe.

III. zasedanje skupščine Mestnega ljudskega odbora je bilo predvsem tudi zaradi tega, ker je nakazalo nadaljnje smeri dela Mestnega ljudskega odbora. V celoti je delo III. skupščine pokazalo v razdobju med obema zasedanjema znaten napredek in mnogo pozitivnih rezultatov. Sprejeti so bili številni predlogi Izvršnega odbora in odposlancev. Skupščina je sprejela več sklepov, predvsem proračunskega in izvršilnega značaja. V vsem pa je delo Mestne ljudske skupščine, ugotovitve in sklepi, novo jamstvo, da bo delo Mestnega ljudskega odbora za okrajno mesto Ljubljana še vztrajnejše in da bodo sodelovanje in vez delovnih množic in organov ljudske oblasti premagovali vse ovire pri težavah, ki se pojavljajo.

stovoljcev v mladinsko delovno brigado, je rekel. »Mi sindikalisti pa jim bomo pomagali od svojega služnika, da ne bodo ostali med tem časom čisto brez dinarja.« Govoril jim je še o vzgojnem pomenu dela v mladinski delovni brigadi in končno pozval mlajše tovariše, da se prijavijo v mladinsko delovno brigado, ki bo delala na prosti.

Prvi se je javil 19letni mladinec Franc Pavše iz Uršnih sel. Bil je partizan kot velika večina njegovih tovaršev. Rad bi tudi zdaj čim več pripomogel k obnovi domovine.

Po sestanku sem slisl, kako so se pogovarjali delavci o kulturnem in propagandnem delu po okoliških var-

seh in si določali posamezne sektorje dela. Nato so mi razkazali rudniške naprave. Separacijo, izvozni stolp in pisarne, vse je bilo požgano in uničeno. Enako transformatorska postaja. Maja leta 1942. so delavci na poziv partizanov nehali delati. Italijani so nato delavce s silo gonili na delo, zato so 21. septembra 1942 partizani zažgali separacijo in druge zunanje rudniške naprave. Več dni so bili rovi polni dima. Delo je nato čisto prenehalo in rudnik je začela zalivati voda.

Oktober 1944 pa so začeli partizani rudnik, ki je ležal na osvobojenem ozemlju, obnovljati. Z velikimi težavami so pripeljali cestni parni valjar do rudnika. Z njim so pogajali turbinu, ki je črpala vodo iz rovov. Tako so prišli do premoga, s katerim so kurili stroj partizanske elektrarne v Črnomlju — lokomotivo — ki je oddajala nato tok tudi rudniku. Takrat so izkopali po 10 do 15 ton premoga na dan. Seveda so kopali tam, kjer so pršli najlažje do premoga. Kopali so, trboveljski rudarji-partizani. Po osvoboditvi so Trboveljčani odšli in zdaj delajo v rudniku skoraj sami domačini. Skoro vsi so bivši borci, zato so se z navdušenjem vrgli na delo, da obnovijo svoj partizanski

rudnik. Danes je za silo že vse opravljeno. Vse obnovljene naprave so sicer še lesene in primitivne, toda za enkrat zadostujejo. V načrtu imajo, da bodo zgradili električno dvigalo, trdnjšo in večjo separacijo. Toda prej morajo še dokončno urediti rudniški sam, ker se zavedajo, da s takšnimi deli ne smejo ovirati produkcije, ki je danes prva stvar. Sedaj zasipavajo in z ilovico zabijajo varnostne stebre, katere so med vojno izkopavali, da so prišli na lažji način do premoga. To jim da dosti dela. Rudarji so vsi organizirani in aktivni tudi pri kulturno-prosvetnem delu. Imajo svojo igralsko družino, ki je že večkrat igrala. Prirejajo tudi skupne izlete. Organizirali so si svojo čitalnico in prosvetno dvorano, ki je precej velika. Preuredili so si jo iz starih stavb, kjer je bila prej par-

tizanska bolnišnica, na ta način, da so izbili vmesne stene sob in nato nastalo dvorano temeljito očistili in prebarvali. Tudi pri delu v rovi in na separaciji so zelo porznovalni. Precej jih je vodstvo rudnika že odlikovalo za udarniško delo. Predvojno produkcijo so že znatno preokorčili.

»Prejšnji lastnik Jakl ni imel srca za delavce,« pravi stari rudar Jenez Lamut, ki dela na separaciji. »Takrat sem komaj zaslužil 27 din na dan, pa naj sem se še tako gnal. Vključ temu so me leta 1937, reducirali. Zdaj zaslužim 13 din na uro. Končno je le tudi za nas nastopila boljša doba. No, pa sama od sebe tudi ni prišla, pošteno smo si jo priborili. Pa le napiši kaj o nas, kako delamo in obnovljamo, tovariš,« začel je za menoj, ko zasaja lopato v kup premoga, da ga zmeče na mrežo.

Uprava in sindikat složno delata, da olajšata delavcu življenje. V kratkem nameravata postaviti moderno kopalnico za delavce. Sindikat organizira rudarsko kantino. Toda o načrtih ne govorje radi.

»Tovariš, pridj pogledat, ko bo storjeno,« pravijo. »Mislimo, da ti ne bo treba dolgo čakati.«

Proslava Maksima Gorkega v mariborskem okrožju

V vsem mariborskem okrožju so se v času od 18. do 22. junija vršile proslave desetletnice smrti Maksima Gorkega. Najznačilnejša izmed vseh je bila vsekakor osrednja proslava v Narodnem gledališču v četrtek 20. junija z govorom pisatelja Miška Kranjca, glasbenimi točkami opernega orkestra pod dirigentom tov. Neffatom in recitacijami članov Drame. V Mariboru samem so bile poleg tega še četrtne proslave, kakor proslave po šolah in obratih. Prav značilna je bila proslava na postaji Maribor gl. kolodvor v sredo zvečer. Številni železničarji so napolnili dvorano restavracije in prisluhnili predavanju tov. Čretnika Stanka.

V Murski Soboti je bila proslava 22. junija in sicer v Mladinskem domu. Tam je prof. Močan prebral referat pisatelja Miška Kranjca, ostali program pa je bil izpolnjen z recitacijami in pevskimi točkami ter uprizoritvijo odlomka iz Matere.

Isti dan je bila proslava v Ljutomeru, kjer je govoril o Gorkem pisa-

tel prof. Branko Rudolf. Sledile so recitacije članice Narodnega gledališča v Mariboru tov. Janje Baukartove, ki je nastopila tudi s petjem, izvajanje Iria Banič, Vinkovič, Bajerle, ki je zaigral Čajkovskega Chanson triste; salonski orkester je zaigral Šopek partizanskih. Vmes so se vrstile recitacije odlomkov iz Gorkijevih del. Ljutomer je s to proslavo pokazal lep uspeh kulturnega dela.

Proslave v Sv. Lenartu v Slov. Goricah 18. junija se je udeležilo preko 200 ljudi. Po govoru pisatelja Franceta Filipiča so se vrstile točke domačega orkestra, pevskega zbora in recitacije del Maksima Gorkega ter pevske solo točke. Proslava je bila na dostojni višini.

Svojevrsna je bila proslava pri delavcih elektrarne Mariborski otok. Tudi tam je govoril pesnik France Onič. Zbralo se je preko 500 delavcev. Mariborski operni orkester in člani Drame Lukeš, Verdonikova in Doboviškova so z glasbenimi točkami, oziroma recitacijami izpolnili program.

Teden fizkulture v Mariboru

Teden fizkulture v Mariboru je minil v znamenju velikih prireditev, katerih največja je bila brez dvoma v nedeljo parada skozi mesto in popoldne istega dne nastop na igrišču FD Železničarja. Fizikturniki so s svojimi nastopi pokazali, da so pridno na delu. Kratka poročila o prireditvah so naslednja:

Boksarji so nastopili

V okviru okrajnega fizikturnega tedna je bila 24. junija boksarska tekma. Prireditelj je bila propagandna značaja. Nastopilo je 5 članov FD Maribora, 7 članov FD Železničarja in 1 pripadnik JA.

Tekme v odbojki

V torek so bile tekme za prvenstvo mariborskega okrožja. Nastopilo je 8 tekmovalnih vrst naslednjih fizikturnih društev: Železničar, Maribor, Pobrežje, Tezno, Mežica, Guštanj, Slovenjgradec in Ormož. Zmagovalne vrste prvega dela tekmovalja so bile Železničar, Maribor, Mežica in Pobrežje. V končnem tekmovalju sta nastopila FD Železničar in FD Maribor. Po zelo razburljivi igri je zmagal FD Železničar. Rezultat je bil: 15:3, 6:15, 15:12. Na drugem igrišču sta se istočasno pomerili vrsti FD Peca iz Mežice in FD Pobrežje. Zmagali so Mežičani v razmerju 15:7, 15:5. V nadaljevanju je Maribor gladko premagal Pobrežje 15:4 in 15:3, dočim je Železničar v hudi borbi uspešno zmagal nad Peco 15:12, 15:11.

V ženski odbojki sta se predstavili samo dve vrsti. Boljša vrsta Maribora je zmagala nad Železničarjem v razmerju 15:4, 15:2.

Nastop sabljačev

Na dan 25. junija so sabljači v dvorani FD Maribora z živopisnimi slikami rapirske umetnosti pokazali delovanje svoje fizikturne panoge. Na kraju uspešnega prikazovanja tehničnih odlomkov (lekcijs), ki je bilo obenem teoretično objašnjeno, je sledila zelo živa prosta borba, katero so gledalci pazljivo zasledovali. V tej borbi so se zrcalile vse telesne in umske odlike, ki jih vzgaja in neguje sabljanje. Tovariši in tovarišice so za svoj požrtvovalni trud in dober uspeh v tako kratkem času bili lepo nagajeni s priznanjem občinstva.

Cestna motorna dirka

Cestna motorna dirka 28. junija je pokazala nagel razvoj šole pred kratkim ustanovljene motociklistične FD Maribora. Vršila se je na 6 km dolgi progi Maribor—Kamnica—Maribor. Udeležilo se je tekme 35 vozačev. Izredno veliko število gledalcev je z zanimanjem spremljalo potek tekem.

Tekmovalje v vseljudskem peterboju

Predzadnji dan okrajnega fizikturnega tedna je bil namenjen tekmovalstvu v vseljudskem peterboju. V soboto popoldne je bil na igrišču FD Železničar peterboj za mladince in članke in članice. Tekmovalo je le okoli 40 članov in mladincev in enako število mladink in članic. Mladina je bila zaposlena s pripravami za odhod v Brčko in na delo na Pesnici. Poleg tega je bil na ta dan zaključek šolskega leta.

Fizikturna parada

V nedeljo je dosegel fizikturni teden v Mariboru svoj višek s parado,

ki se je v predpoldanskih urah razvila po Partizanski ulici, Grajskem trgu in Slovenski ulici. Povsod se je nabralo mnogo ljudi, ki so navdušeno pozdravljali mimohodi. Na čelu sprevoda so vozili motociklisti z zastavami. Za njimi je privozil okrašen avtomobil z velikim fizikturnim grbom, ki so ga spremljali mladinci druge delovne brigade Slave Klavorove, ki odhaja te dni na gradnjo proge v Brčko. Ogromni sliki Tita in Stalina je vespovsod pozdravljalo navdušeno ploskanje. Posebno pozornost so s svojim strunnim nastopom vzbudili fizikturniki naše vojske. Celotni sprevod je defilirali mimo tribune, na kateri so bili zbrani predstavniki ljudske oblasti in vojske. V sklopu obeh mariborskih društev so korakali boksači, rokborci, šahisti, igralci tenisa itd. Vsi so nosili s seboj svoje orodje, ki ga uporabljajo pri posameznih panogah. Veliko zanimanje je vzbudilo jadralno letalo, ki so ga vodili člani Losa. Najprisrčnejše pa so bili pozdravljeni od gledalcev mladinci in mladinke druge delovne brigade Slave Klavorove.

Javni telovadni nastop

Pregled moči naše fizkulture je dopolnil telovadni nastop na igrišču TD Železničarja v nedeljo popoldne. Prišel se je z zborom vseh telovadečih, ki so se razvrstili pred tribuno. Pozdravil jih je predsednik fizikturnega okrožja tov. Ledinek, zastopnik vojske in član Okrožja tov. Jasko. Vsi trije so poudarili vlogo fizkulture v našem novem življenju. Mimohodu telovadečih so sledile telovadne točke. Članice so lepo izvedle proste vaje, živahne so bile igre pionirjev in pionirk, skladno izvedene proste vaje ženskega naraščaja. V štafeti 4x100 m je zmagala ekipa FD Železničarja, medtem ko je v štafeti 10x200 m zmagala vojska in pokazala, da ima izredno močan kader dobrih tekačev. Tudi v ženski štafeti 4x100 m je zmagala ekipa FD Železničarja. Gledalci so z navdušenjem sprejeli orodno telovadbo.

Zaključna akademija

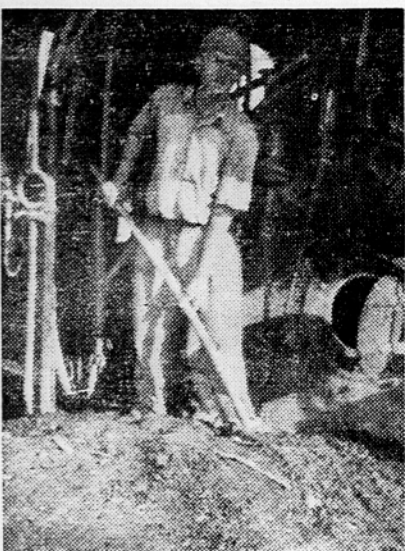
Fizikturni teden se je v nedeljo zvečer zaključil z izredno uspešno akademijo v prostorih TD Maribora. Slavnostno okrašen veliko dvorano so gledalci skoraj napolnili. Prvi so nastopili pionirji in zapeli pesem slovenske mladine. Izvajali so vaje s puškami v sestavi Aleša. Nekaj dovršenih vratolomnih preskokov čez mizo smo videli v drugi točki, izvajani od ženskih oddelkov. Sledil je nastop članov na drogu, zatem pa slikovita vaja moških in ženskih oddelkov v sestavi Černeta. Skladno in z občutkom je bila izvedena ritmična prosta vaja Humoreska, ki jo je predvajal ženski naraščaj. Zelo privlačna točka je bila simultana vaja na dveh bradlah v sestavi tov. Černeta. Najboljša točka večera pa je bila prosta vaja »Krepimo se«, ki obsega skupinske, borilne in oblikovalne vaje. Skrbno izdelana je bila izredno težka vaja Švedska klop v sestavi tov. Žejve. Akademijo je zaključila prosta vaja V boj, po motivih Murnikove skladbe, ki je bila dosti lepo izvedena, samo posamezni gibi so bili tu in tam nekoliko zabrisani. Med akademijo je igrala vojaška godba in godba železničarjev Drava.

Dejstva so v lepo urejenih četverstopih prikoralaka k nastopu

Premogovnik Kanižarica presegel predvojno proizvodnjo

Vrtnja do rudnika je bila nenavadna. V Črnomlju sem skočil na tovorni avto, ki se je vračal z železniške postaje Sela pri Otovcu. Peljali smo se mimo prijaznih belokranjskih hiš, okrog katerih so pasli Belokranjski kravo, nečaj ovce, in skozi lepe smrekove gozdove — toda kaj nam vsa ta lepota narave, ko pa smo vsi štirje, kolikor nas je bilo

S premogovnik iz rudnika Kanižarice so kurili gonilni stroj — lokomotivo — partizanske elektrarne v Črnomlju

zadaj na vozu, — razen mene še dva delavca in dva čigane. — Vse čim smo pazili, da nam veje niso odnesle glav. Več tovarni avto je vozil po ozki cesti in razvil velike šliji in jaban, ki so se sukale nad cesto, da smo bili kot v letalu. Tla na vozu so bila pokrita na debelo s črnim in rdečim prahom — od premoga in opre. Zato smo rajši čepeli in se krčevito očepali ograje avtomobila. Sela, ko se je avto ustavil,

smo se oddahnili. Mlad delavec na vozu mi je smele se dejal, da se čiganci radi vozijo sem in tja za zabavo. Zabava, ki zahteva korajžje, sem si mislil.

Bili smo pri rudniku. Vse naokrog so zloženi skladi: smrekovega in borovega lesa, ki je namenjen za jamo. Pravitkar je začel govoriti. — Kako težko so Belokranjci čakali dežla, da jim reši letino! Stopil sem pod leseno, novo separacijo. Nad menoj so škripale vrvi, ki so vlekle polne vozičke iz rova. Iz rovov je pravkar prihajala izmena, ki je končala delo. Dvigala še nimajo, zato so lezli po lesenih lestvah nazgor, vsi petriti s premogovnim prahom in s prižganimi karbidovkami v rokah. V globini je bilo videti samo te plamenčke, kako so počasi in migljaje lezli kvišku. Pred vhomom je stala izmena, ki jih bo izmenjala.

»Ostanite tu! Sindikalni sestanek bomo imeli,« so klicali tistim, ki so prišli iz jame.

»Kar zdajle?«, sem vprašal.

»Da, med dvema izmenama.«

Zbrali so se pod separacijo. Tam ni bilo šest, ker je bilo vse na debelo prekrito s premogovnim prahom, ki se je vsipal iz separacije. To se pravi, vsi so sedeli, razen dopisnika in tovariša iz uprave rudnika, ki sta se bila za »civilne« hlače. Rudarji so tih in zavzeto poslušali tovariša, ki jim je govoril o Maksimu Gorkem, o našem največjem delavskem pisatelju. »Kakor je rekel,« Zanjim je tovariš Strocl Ivan, predsednik sindikata, poročal o nameravani gradnji proge Sela pri Otovcu—Bubnarci. Povdarjal je važnost te proge za gospodarsko življenje Bele Krajine in nujnost, da jo čim prej popravijo, za kar bo treba pomagati s prostovoljnimi delom. »Treba je, da tudi naš sindikat nekaj pro-

oo na Taboru in artiljerijsko vojašnico, kjer naj dnevno preiščejo katik 3000 oseb.

Posebej treba pregledati javna prenočišča, dijaške domove, kolege itd.

Vse, ki bodo spoznani za sumljive, se iste noči odpeljejo v koncentracijsko taborišče v Gonars.

Za neposredno izvršitev teh ukrepov bo treba uporabiti 1. grenadarski polk, ostalo pa uporabiti za varstvo železnice, za nočno zaprtje ulic in potrebno rezervo za morebitne vojaške operacije izven mesta.

Za prepoznavanje sumljivih je treba uporabiti skupino novih konfidentov, izbranih med najnovejšimi zaporniki, ki poznajo najnovejši razvoj uporiškega gibanja in njegove številne nove pripadnike.

Enake ukrepe naj izvedejo tudi po ostalih večjih krajih pokrajine.

Tema načrtu je general Taddeo Orlando priključil poseben »Načrt za očiščenje mesta Ljubljane in Ljubljanske pokrajine uporiškega gibanja.«

V tem »načrtu« najprej ugotavlja, da vodi vse uporiško gibanje le malo ljudi in da je treba vsakega od vodilnih po zajetju takoj uveljiti

»Za glave ostalih (na pr. Kidrič, Pirjevec, Ferdo, prof. Ante, Dak, Mrko itd.) pa razpisati visoke nagrade.« Zatem trdi, da so materialni izvrševalci uporiških dejanj, člani, oboroženi skupin, razširjevalci tajnega tiska in prenašalci povelj šid, predvsem brezposelni in dijak, katerih število se je močno povečalo z beginci iz nemškega zasedbenega področja in Hrvaške. K tem, da je treba preisteti še bive aktivne jugoslovanske vojske in goriške ter tržaške izseljence.

Zato je treba po Orlandovem mnenju sestaviti na podlagi podatkov z dnevnih ustanov seznam brezposelnih beguncov, bivših vojakov in brezposelnih dijakov ter goriških in tržaških izseljencev.

Za »očiščenje« dežele, kot drugega rezervarja uporiškega pokreta je predlagal še ostale ukrepe, katerih navajanje pa bi preseglo ta okvir.

Poveljniki XI. armadnega zbora Mario Robotti je Orlandove predloge v celoti sprejel in jih že naslednjega dne, 4. junija 1942 sporočil višjemu poveljstvu oboroženih sil Slovenije in Dalmacije (Comando Superiorda — Comando Superiori forze armate Slovenia Dalmazia) v odobritev.

V tem svojem aktu je Mario Robotti predlagal takojšnje interniranje v koncentracijskem taborišču v Gonarsu kar vseh pripadnikov sledečih kategorij:

1. brezposelni delavci,
2. pribežniki, brezdomci, bivši vojski, obiskovalci javnih prenočišč, pregnanci in berači v prenočiščih,
3. brezposelni dijak, dijak brez rodbine, visokošolci v celoti,
4. učitelji, uradniki, obrtniki, duhovniki in delavci, ki so se preselili v Slovenijo iz Julijske krajine po letu 1942,
5. bivši italijanski vojski, po rodu iz Julijske krajine, ki so se po odslužitvi vojaškega roka preselili v Slovenijo.

Ko obljubila Robotti podobne natančne predloge tudi za »očiščenje« podeželja, prosj za nujno odobritev predlaganih ukrepov za mesto Ljubljano.

»Superslada« je te predloge sprejela in odobrila s pripombo, da je treba internirati tudi vse one, ki bi brez ozira na pripadnost, h kateri o naštelih petih kategorijah bili spoznani za člani uporiškega gibanja. Pri ostalih pa se morebitno krivdo ali nekrivdo sploh ni treba ozirati, o čemer je Mario Robotti že 7. junija

1942 obvestil generala Taddea Orlanda, kateremu je bila poverjena izvedba »očiščevalnih akcij«.

Na poveljstvih XI. armadnega zbora in divizije »Granatieri di Sardegna« so sedaj hitali s pripravami za izvršitev velikih akcij, ki naj bi italijansko vojsko rešile neprestane občutka nevarnosti. Ta nevarnost je »pomorne oddelke vojske naroda in režima, ki znata zmagovati, kot se je nekoč izrazil Robotti, strašila izza vsakega vogala in iz vsakeh slovenskih oči«.

Iz golega ljubosumja da bi se vojski morda vendar posrečilo »pacificirati« Ljubljano in Slovenijo, kar je civilni oblasti tako klaverno izpodletelo že v letu 1941, je Visoki komisar poveljnik XI. armadnega zbora ustno in pisarno javljal nevarnost svoje pomisleke, kar je včasih Robottija poglaval v tak bes, da je na nekem konceptu odgovora Emiliju Graziosi po »svoji grobi maniri na račun ekselence iz Bleiweisove ceste napisal:« Ne odgovarjati. Naj gre k vragu!« Seveda je bila ta Graziojeva bojazen neutemeljena; tudi italijansko vojaško poveljstvo je v borbi s partizani in OF klaverno propadlo.

(Dalje prihodnjic)

Janko Jarec

LJUBLJANA V ZADNJIH DNEH JUNIJA 1942

(Paberk iz aktov italijanske okupacije)

(Nadaljevanje.)

Zaradi nameranih množičnih atakati predlaga dalje, da bi bilo treba zato »da bi množico aretiranih lahko ugotovili krive in osumljene, pridobiti neopustljivo sodelovanje skoraj vseh javnih, državnih, pokrajinskih in občinskih ustanov in uradov, kakor tudi sodelovanje uradov sosednjih pokrajin.« Med temi, ki naj bi sodelovali, to se pravi, da bi ustrežajoče podatke o moških prebivalcih mesta Ljubljane, naštevajo: Visoki komisariat, Zveza fašistev, Skofija, kvestura, Sindikat delodajalcev in delojemalcev podporne ustanove, dopolnjava, Rdeči križ, G. U. F. (fašistična zveza univerzitetnih študentov), Delavska zbornica, Borza dela, Zavetišče brezposelnih, javna prenočišča, javne kuhinje, dobrodelni zavodi, dijaški domovi in kolegi, stanovanjski in anagafski urad, tržaška in goriška prefektura itd. Vendar se mu zdi, da bi taka obširna proizvodnja prehitro opozorila

javnost na to, kaj se pripravlja. Zato predlaga kot mnogo izdajnejši ukrep, da naj po predhodni popolni ustavitvi vsega prometa s pokrajino zapro vse odrasle moške in potem doženejo, kdo je sumljiv ali kriv.

»O naj bi se izvršilo na tale način: Vse mesto naj bo razdeljeno na pet večjih odsekov, ki naj bodo do bro ločeni med seboj po vodi, širokih cestah in trgih, vojaških stražah, ki naj tudi ponudi preprečijo vsako tajno prebijanje iz enega odseka v drugi.

Vse pregled prebivalstva treba opraviti v petih dneh, v katerih treba znatno omejiti gibanje prebivalstva za olajšanje izvedbe vojaških ukrepov in preprečitev pobege.

Preiskave omejiti samo na moško prebivalstvo med 16. in 40. letom brez stikanja za orožjem ali drugim materialom.

Odpeljavanje aretiranih v vojašni-

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Cetrtek, 4. julija: Urh, Berta, Belizar, Prokop.
Petek, 5. julija: Ciril in Metod, Dobruska.

SPOMINSKI DNEVI

5. VII. 1776. — Proglasitev neodvisnosti Severnih združenih ameriških držav.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Lekarna Kmet, Ciril-Metodova 45; lekarna Ustar, Selenburgova ulica 7.

NARODNO GLEDALIŠČE

Opera

Cetrtek, 4. julija, ob 20: Puccini: »Madama Butterfly«. Red Cetrtek.
Petek, 5. julija, ob 20: Rossini: »Svilski brivci«. Red C.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

V proslavo 60 letnice Ciril Metodove družbe bo v Sentjakobskem gledališču v petek 5. julija ob 20.15 slavnostna predstava Jurjeve — Levstikove tragedije »Tugomer«. V soboto 6. julija ob 20.15 bo dobrodelna predstava »Tugomerja« v korist socialnega fonda terena Stari trg. V nedeljo dne 7. julija ob 20.15 pa bodo Sentjakobčani uprizorili »Tugomerja« na prostem na Viciu.

GLEDALIŠKI TEDEEN

NA JESENICAH

Cetrtek, 4. julija, ob 20: Katajev: »Kvadratura kroga«.
Petek, 5. julija, ob 20: Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentflorijanske«.

NARODNO GLEDALIŠČE

V MARIBORU

Cetrtek, 4. julija, ob 20: Katajev: »Milion težav«. Red C.
Petek, 5. julija, ob 20: Katajev: »Milion težav«. Red A.

KINEMATOGRAFI

LJUBLJANA KODELJEVO: Česki

film »Zarobenec«, tehnik. Ob 20. MATICA: Francoski film »Vartec«, tehnik.

SLOGA: Ameriški film »Tukaj sem

tujec«, tehnik.
UNION: Sovjetski film »Cetrta podmornica«, tehnik. Predstave ob 13.30 in 20.30.

LETNI KINO TIVOLI: Sovjetski

film »Glasbena komedija«, tehnik. Ob 20.30 in 22. uri.

MARIBOR ESPLANADA: Sovjetski

film »Deklica iz Leningrada«, tehnik.

GRAJSKI: Ameriški film »Sere-

nada v dolini sonca«, tehnik.
LETNI KINO: Ameriški film »Dvojčici«, tehnik.

CELJE METROPOL: Ameriški film

»Carobni bar«, tehnik.
DOM: Francoski film »Vitez Lagard«, tehnik.

PTUJ: Ameriški film »La Conga«,

tehnik.
KRANJ: Ameriški film »Dogodek na kliniki«, tehnik.

Sporodi, od 5.—8. julija

BLED: Ameriški film »Tukaj sem tujec«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.
CRNA: Sovjetski film »Mavrica«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

DOL LENDAVA: Sovjetski film

»Bitka za Ukrajino«, tehnik. Ob 5.—7. t. m.

DRAVOGRAD: Ameriški film »Se-

renada v dolini sonca«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

GUSTANJ: Sovjetski film »Napaka

inž. Kocina«, tehnik. Ob 5.—7. t. m.
HRASTNIK: Sovjetski film »Pastir in pastirica«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

JESENICE: Sovjetski film »Capa-

jeve«, tehnik. Ob 6.—8. t. m.
KOČEVJE: Sovjetski film »Dva borca«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

KRŠKO: Sovjetski film »Premirje s

Finsko«, »Königsberg« in »Pogodba s Poljsko«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

LASKO: Francoski film »Vitez La-

garder«, tehnik. Ob 5.—7. t. m.
LITJA: »Sporodi domače proizvodnje«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

LOGATEC: Sovjetska kulturna filma

»Zakon velike ljubezni« in »Moe življenje«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

MENGES: Finski film »Jolanda«,

tehnik. Ob 6.—7. t. m.
MEBICA: Česki dokumentarni film »Resnica zmaguje«, tehnik. Ob 5.—7. t. m.

MURSKA SOBOTA: Ameriški film

»Quasimodo«, tehnik. Ob 5.—7. t. m.
NOVO MESTO: Ameriški film »Be-

gunci«, tehnik. Ob 5.—7. t. m.

RADOVLJICA: Sovjetski film »Le-

on 1918«, tehnik. Dne 7. t. m.

ROGAŠKA SLATINA: Sovjetski

film »Deklica iz Leningrada«, tehnik. Ob 5.—6. t. m.

SLATINA RADENCI: Sovjetski

film »Gruzijanski koncert«, tehnik. 6.—7. t. m.

STRAZARJE: Ameriški film »Vro-

čerkovno deklet«, tehnik. Ob 5.—7. t. m.

SV. LENART: Sovjetski film »Ku-

tuževje«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

ST. JERNEJ: Sovjetski živjotni film

»Deklica in slona«, Ob 6.—7. t. m.

ŠOSTANJ: »Sporodi domače proiz-

vodnje«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

SKOFJA LOKA: Ameriški film

»Citadella«, tehnik. Ob 5.—7. t. m.

TREBOVLJE: Sovjetski film »Cir-

kus«, tehnik. Ob 5.—6. t. m.

TREBNJE: Ameriški film »Zaljub-

ljena prodajalka«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

TRZIC: Angleski film »Pygmalione«,

tehnik. Ob 6.—7. t. m.

VRHNJKA: Ameriški film »Moj

mož detektiv«, tehnik. Ob 6.—7.

ZAGORJE: Ameriški film »Dama

tropskih noči«, tehnik. Ob 6.—8.

ZIRI: Sovjetski film »Skrivnostni

otok«, tehnik. Ob 6.—7. t. m.

POTUJOČI LJUBLJANSKO OKROŽJE:

Sovjetski film »Aleksander Par-

homenko«, tehnik.

POTUJOČI MARIBORSKO OKROŽJE:

Sovjetski film »Bilo je v Don-

basu«, tehnik.

Planinci pozor! Izlet na Komno in

Sedmera jezera. PDS priredi v nede-

ljo 7. julija za izvezbane turiste izlet v Bohinj. Odhod s kamionom ob 5. zjutraj izpred Grafike in sicer do Savice. Po ogledu slapa Savice gremo preko stene Komarce do koč pri Sedmerih jezerih, od tam nazaj preko Crnega jezera do Doma na Komni ter povratek k Savici. Odhod s kamionom ob 19. od Savice. Cena izleta 100 din za osebo. Hrana je treba vzeti s seboj. Ker moramo izposlovati dovoljenje za obmejni pas, in ker je število udeležencev omejeno, se prijavite takoj, najkasneje pa do cetrteka do 18. ure v pisarni PDS, kjer dobite tudi potrebne informacije.

Na »kresovanje« Sentjakobskotranske podružnice CMD, ki bo v cetrtek 4. julija t. l. od 19. ure dalje, v prostorih gostilne Češnovar, Dolenska cesta 3, vabimo. Prosta zabava. Vstop prost! Za dobro pijačo in jedajo preskrbljeno!

Abiturienti pedagoškega v Ljubljani od 1. IX. do 30. IX. Izlet v Gorjuse bo 10. VII. odhod vlaka iz Ljubljane 11.20, zbirališče pred postajo ob 10.30. S seboj vzemite: turistovsko opremo, odejo, živilske nakaznice, konzerve, kruh. Celodnevna oskrba bo 30 din. Vsak, ki se namerava udeležiti, naj takoj javi to. Cenetu na Gorjuse. — Starešina. 1385-n

Na drž. gimnaziji v Kranju bodo posebni dopolnilni in popravni izpiti v dnevi od 10. do 15. julija 1946. Pravilno opremljene prijave sprejema ravnateljstvo do 8. julija t. l.

Vse članke sindikata hitnega pomočništva obveščamo, naj se udeležijo manifestacijskega zborovanja, delovnih brigad, ki bo v cetrtek, dne 4. julija na Kongresnem trgu. Zbirališče ob pol osmih pred nunsko cerkvijo. Vsi drugi podružnični sestanki odpadejo — Odbor.

Krojni tečaj za šivilje samouke, ki je bil predviden za mesec julij, se ne bo vršil zaradi službene odsotnosti učiteljev. Tovaršice, ki so se pa v ta tečaj že prijavile in bile sprejete, ga bodo poseleale jeseni in bodo o pridelku pravčasno obveščene.

Upraviteljstvo strok. nad. šole za stavbne obrti v Ljubljani sporoča, da se ekskurzija v Duplino pri Kamniku, določena za petek, 5. julija, zaradi nepričakovanih ovir odloži na poznejši čas.

Pouk iz strojepisja, stenografije, enotnega knjigovodstva za posameznike nudi »Instrukcije«. Kongresni trg 2-II., tel. 23-91. Prijete dne 6. julija. 1391-n

Knjigovodstva (tudi poenoteno), stenografije ali korespondence se temeljito naučite v kratkem času. Informacije dnevno: Specialni individualni pouk za posameznike, Domobranska 15. 1390-n

Strojišpisni pouk za posameznike — dopoldne, popoldne ali zvečer dogovorno po želji. Specialna metoda, zagotavlja uspeh. Praktično znanje, potrebno za vsako javno ali zasebno »službo«. Informacije: Zasebni individualni pouk, Domobranska c. 15 (vodi ravnatelj Christof). 1381-n

DR. BALDOMIR SAVINEK

do preklica ne ordinira.

V nedeljo 7. julija ob 10. služba božja v evangelijski cerkvi, Gospoševeka cesta. Po službi sestanek vseh članov. Vsi drugi iskreno vabljeni.

DIT — električna sekcija bo imela svoj redni sestanek v petek 5. t. m. ob pol 20. v seminarju tehnične fakultete. Predaval bo inž. Ožbalt Gros. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za razvoj naše stroke. 1383-n

Poročila sta se dne 28. VI. t. l. tov. Jerina I. Fridrik, kaz. referent s tov. Gaspari Marijo. Čestitamo! 1386-n

Pogreb pok. tov. Skramarja Jožeta bo danes ob pol peti uri. 1392-n

Mito, pridi takoj domov! Stvar nujna. — Mama. 1387-n

PRESKRBA

DELITEV SALAME

V cetrtek, 4. t. m. prejmejo potrošniki okroglega mesta Ljubljane pri svojih stalnih mesarjih od črke K—2 na odrezek »I-15 julije ali »II-35 julije« po 10 dkg salame na osebo. Prodajna cena je 50 din za 1 kg. Salame prodajajo mesarji od 8 do 11 dopoldne. Potrošniki, ki čitajo to objavo, naj obveste o tem tudi ostale.

DELITEV RIZA

ZA BOLNE DOJENČKE se vrši dnevno v Decjem domu v ambulatoriju zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani v Lipčevi ul. 3 med 9—11 uro dopoldne. Riž je namenjen izključno dojenčkom, ki so oboli na prebavih in ga dobijo matere po 1 kg na recept po predhodnem zdravniškem pregledu malega bolnika. Ker so upravičeni prejeti ta riž dojenčki cele Slovnije, naj se zgledajo zastop-

niki ljudskih okrajnih in okroginskih social. zdravstvenih odborov v potrditvi od okrajnih zdravnikov v vsakem ambulatoriju in omenjenih urah, kjer prejmejo pripadajočo količino riza po maksimalnih cenah. Enako prejmejo riž zaščitne sestve v zunanjih posvetovalnicah. Dojenčki okroginja Maribor in Čade prejmejo riž v tamšnjih dečjih ambulatorijih in posvetovalnicah med uradnimi urami.

OKRAJNI LO LJUBLJANA - OKOLICA gospodarski odsek obvešča vse pooblaščenec mesarje, da se zgledajo takoj pri podružnicah Navoda, v svrhu dodeljive živine za zakol. Takoj po izvršenju zakolih morajo isto po danih razdelilnicah, razdeliti meso mesarjem-raspeševalcem. Istočasno se obvešča, da se deli meso dvakrat na mesec tudi vsem onim potrošnikom, ki so klasi prašice, in kmetom, ki ne posedujejo odrezkov za meso. Tem potrošnikom se deli meso na odrezke živ. nakaznice iz II. kat. na št. 23a in 23b ter iz IV. kat. na št. 43a in 43b na vsak odrezek po 10 dkg. Vsi ostali upravičenci iz kat. I. in III. prejmejo meso na običajne odrezke živ. nakaznic kakor doslej.

Obveščajo se zadrugi in trgovci, da predložijo obračune racioniranih živ. za mesec junij ter naročilnice za mesec julij tukajšnjemu odseku najkasneje do 8. julija t. l.

Delitev živ. se vrši točno po objavi ministrstva za TP v »Slovenskem poročevalcu« od 28. julija in naknadni objavi z dne 3. t. m., v katerem ministrstvo obvešča o povečanju obroka za sladkor in maslo.

Mleko in surovo maslo se deli točno tako, kakor je objavil MLO Ljubljana.

Obveščajo se vsi trafiki, kakor tudi Naproza v Borovnici, kateri je dodeljen kontingent tobaka za delavce pri devizni progi, naj takoj dvignejo tobačne proizvode pri svojih podružnicah Navoda.

Fizkulturene objave

FD Železnica, Ljubljana. Seja upravnega odbora bo danes ob 20 v pisarni na stadijoni. — Tajnik.

FD Borec — nogometna sekcija. Pozivajo se vsi igralci prvega in juniorskega moštva, da se danes ob 16 udeležijo nogometnega treninga. Udeležba strogo obvezna! — Vsi nogometaši naj bodo v petek (čas bo še pravčasno javljen) na našem igrišču radi tekme med starimi in mladimi! Oborniki nogometne sekcije naj se udeležijo danes ob 20 redne odbore. Vse seje, ki bo v gostilni »Krema« v Salezijski ulici za Mladinskim domom na Kodeljevem.

Motosekcija FD Svoboda sklicuje danes ob 19 v restavraciji hotela Struški član-ski sestanek. Javijo naj se vsi motoristi in avtomobilisti, ki se nimajo dovoljenja za vožnjo. Posvetili se bodo tudi o izredni delitvi bencina v sportske namene.

Hotel „Zadružni dom“ (bivši „Jelen“) v Kranju

OTVORJEN!

Fotnikom in izletnikom se priporoča za obilen obisk Nabavna in prodajna zadruga z o. z. — Kranj.

OBJAVA

Navodilo firmam — dobaviteljem Armije

za izstavljanje računov

1. Racune je treba izstavljevati v duplikatu, a duplikat je treba kot takega označiti.

2. Na racunu je treba označiti datum nabave ali izvršenega dela.

3. Na racun je treba staviti žig firme s podpisom.

4. Označiti je treba brezpogojno naslednje:

a) 4% obič. davek na poslovni promet, ki ga mi dostavljamo Daveni upravi, oziroma% skupni davek na poslovni promet, ki ga plača dobavitelj sam. Zato je treba na racun staviti ključvzloz:% skupnega daveka na poslovni promet plačanega ob prijliki

c) 0.5% priznanično takso — če znesek presega Din 2000, oziroma v vsakem slučaju, če »Armiji« dobavlja večkrat na leto in skupni iznos računov presega Din 2000 (tisoč dinarjev). Pogodbeno takso je treba racunati od vrednosti pogodbe oziroma od vrednosti kupljenega (prodanega) blaga, kajor tudi od vrednosti izvršenega dela, ne pa od zneska, povečanega z davkom na poslovni promet, socialnimi doprinosi in slično.

c) 0.5% priznanično takso, ki se racuna od zneska, povečanega z vsemi dajatvami (davki, pogodbeno takso itd.).

d) V slučaju, da so davki in takse v ceno vkalkulirane, je treba to v racunu naznačiti, na pr.: »V ceni vkalkulirano 4% skupni davek na poslovni promet, 2.5% pogodbeno in priznanično takse, 1% soc. doprinos itd.«

5. Na racun odceno na priznanico je treba brezpogojno naleptiti v kolehkih:

a) znesek 2% ugovorne takse — če isti ne presega Din 2000, ker v tem slučaju znesek takso dostavljamo Daveni upravi mi sami;

b) znesek 0.5% priznanično takse;

c) računsko takso (kolek), ki gre vedno v breme prodajalca.

6. Tako opremljene račune je treba v vsakem slučaju predložiti v overovitev Uradu za cene pri Predsedstvu VLRS, tudi v slučaju, da ima dobavitelj cene od istega urada odobrene.

7. Da v račune ne stavljate zneskov za kavcije za zaboje in slično, ker teh ne bomo priznavali. Edinice so namrec dolžne zaboje takoj in neposredovane vrniti.

8. Računom, pri katerih zneski presegajo Din 15.000, je treba priložiti Overenje o plačanih davkih za zadnje tromesečje, ki ga izda pristojna Davčna uprava. Če je dobavljanje večkratno in se izstavi več računov je dovolj, da se predloži na vpogled samo eno originalno potrdilo (overenje), docim je treba vsakemu racunu priložiti samo prepis overjenja, (katero pa ni treba kolekovati).

Opozarjamo vse firme, da račune takoj izstavljajo in dostavljajo pristojnim odeljenjem Armije, odceno edinicam, ki blago nabavijo, da bi na ta način prišlo do cim prejšnjega plačila, na drugi strani pa bi odpadla nepotrebna korespondenca, vračanje računov, reklamacije itd.

FINANČNO ODELJENJE IV. ARMJE

Mali oglasi

SLUŽBO IŠČEJO

ABSOLVENT KMETIJSKE SOLE star 52 let, s 40 letno prakso v vseh panogah kmetijske isče službo na večjem posetu kot oskrbnik ali gospodar, najrajši pri vdovi padlih borcev. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 14.829-1

URADNICA ISČE s 15 letnim kakršnokoli mestom, stalno ali sezonsko. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 14.913-1

LASTNIKI AVTOMOBILOV! Mlad, tisen, zanesljiv avtomobilski isče službo pri vozu. Nastop takoj. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. Ljubljana 14.913-1

MESTO SAMOSTOJNE GOSPODINJE isčem pri mali družini na Štajerskem ali Gorenjskem. Ponudbe je poslati na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Pobena in mariva«. 14.908-1

DEKLE KUHARICA vajena samostojnega gospodarstva isče mesto kuharice ali slično takojšnji nastop. Ponudbe pod »Samostojna« na ogl. odd. »Slovenskega poročevalca«. 14.971-1

POSTREZANICA: Grem delat vsak dan od 9. do 14. brezplačno, brez bolniške za stanovanje, jela in kosilo. Poizvedba: Erjavca 3, pri Krteli. 14.976-1

ABSOLVENT SREDNJE SOLE z izpitom strojniki, 2 leti namestništva v eni od strojnici, v tehniki elektrotehnične stroje. Ponudbe z osebnimi podatki na »Jezekarna—Zenica«. 14.931-2

SLUŽBO DOBE

STROJNEGA TEHNIKA s prakso isčemo za kovinsko industrijo. Ponudbe pod »Takojšen nastop« na ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 14.927-2

ZELEZARNA v Zenici potrebuje električarja in tehnika elektrotehnične stroje. Ponudbe z osebnimi podatki na »Jezekarna—Zenica«. 14.931-2

ZASLUŽEK

VSA PARKETARSKA DELA kakor polaganje parketov za nabavo materiala, struženje parketa v Zagrebu in voženja Zagreba prevzame parketarsko podjetje Juraj Petrovič, Zagreb, Trg Kr. Tomislava 17, telefon 39-61. 14.004-4

SIVALNI STROJ vam očistim popravim. Oddaja svoj naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. Vas obiščem 14.774-4

PRIPRAVLJAM za sprejemne, popravne in privatne izpite, isostam pouk jezikov. Vrhovca 12, visoko prtilnice, levo. 14.963-4

PLETILNI IZREČNO ZA DOJENČKE in otroke do 4 leta okusno in poceni. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 14.966-4

ISČEM DOJILJO k 14 dni stari pučki za eden ali dva obroka na dan. Otroka pripeljem lahko vsakokrat domov. Naslov pod »Zdrava« pustiti v oglasnem odd. »Slov. poročevalca«. 14.969-4

PRODAM

STIRISEDEŽNI AVTO »SKODA« brez kake ugodno prodam. Govekar, Idrija. 14.741-5

SPALNICO IN JEDILNICO, dva kavca, omaro, lepo preprogo in razno prodam. Ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 14.797-5

Mali oglasi

SLUŽBO IŠČEJO

ABSOLVENT KMETIJSKE SOLE star 52